

กลไกทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ : กรณีศึกษา
ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup

นายปิยะพงษ์ หฤทัยแจ่มจิต

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของเอกัตศึกษาที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของเอกัตศึกษาที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of individual study in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)

are the individual study authors' files submitted through the faculty.

หัวข้อเอกัตศึกษา กลไกทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ :
กรณีศึกษาผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup

โดย นายปิยะพงษ์ หฤทัยแจ่มจิต

รหัสประจำตัว 598 62144 34

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดวิชา กฎหมายธุรกิจทั่วไป

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์พิเศษ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์

ปีการศึกษา 2560

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ศาสตราจารย์พิเศษ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

บทคัดย่อ

เอกัตศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและความสำคัญของธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Payment) ในสภาพสังคมและเศรษฐกิจยุคดิจิทัล รวมทั้งการกำกับดูแลและกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup

จากผลการศึกษาพบว่า วิวัฒนาการด้านการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ลดขั้นตอนอันซับซ้อน ง่ายต่อการใช้งาน และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการให้บริการทางการเงิน เป็นผลจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงิน หรือ FinTech กระตุ้นให้เกิดโอกาสสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ หรือ Startup ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสามารถสร้างสรรค์คิดค้นบริการรูปแบบใหม่ หรือต่อยอดผลิตภัณฑ์หรือบริการในการแก้ไขปัญหา (Solution) ในกระบวนการชำระเงินรูปแบบเดิม ซึ่งจะช่วยผลักดันให้เกิดการพัฒนาและการแข่งขันเชิงนวัตกรรมใหม่ทั้งในภาคธุรกิจการเงินและอุตสาหกรรมอื่น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการกลุ่มดังกล่าวยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่าย ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน รวมทั้งการขาดแคลนบุคลากรภายในองค์กรที่มีทักษะความสามารถอย่างเพียงพอ จึงต้องมีการกำหนดกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ผู้ให้บริการด้านการชำระเงิน โดยครอบคลุมปัจจัยความต้องการต่างๆ

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนอีกหลายด้านที่จะช่วยผลักดันผู้ประกอบการรายใหม่ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยออกประกาศเป็นมาตรการสนับสนุนระยะสั้น ได้แก่ ด้านเงินทุน และด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ โดยกำหนดขอบเขต วิธีการ และเงื่อนไขของโครงการ เป็นต้น รวมทั้งมาตรการสนับสนุนระยะยาว ด้านการพัฒนาแรงงาน ทั้งจำนวนแรงงานและทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญของแรงงาน เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาระดับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้ศึกษาต้องขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ท่านศาสตราจารย์พิเศษ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและคำปรึกษามาโดยตลอด รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ศุภศิษฏ์ ทวีแจ่มทรัพย์ ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมอีกหลายประการ ตลอดจนขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่ผู้ศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาตนเอง

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ มารดา บิดา ครอบครัว และเพื่อน ๆ พี่ ๆ ที่คอยให้การช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่สำคัญกับผู้ศึกษาอย่างยิ่ง ท้ายที่สุดขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกๆ ท่าน ที่มีส่วนทำให้เอกัตศึกษาระดับนี้สำเร็จเสร็จสิ้นได้ด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 สมมุติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	3
1.7 บทนิยาม.....	4
บทที่ 2 หลักการทั่วไปของธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์.....	5
2.1 วิวัฒนาการด้านการชำระเงิน.....	5
2.2 ลักษณะบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบเดิม และ FinTech.....	6
2.2.1 Non-Disruptive Innovation.....	8
2.2.2 Disruptive Innovation.....	8
2.3 ประเภทผู้ประกอบการธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech.....	10
2.3.1 ผู้ประกอบการรายเดิม.....	10
2.3.1.1 สถาบันการเงิน (Financial Institution).....	10
2.3.1.2 กิจกรรมที่มีไม่ใช่อินสitution (Non-Financial Institution).....	11
2.3.1.3 การปรับตัวของผู้ประกอบการรายเดิม.....	11
2.3.2 ผู้ประกอบการรายใหม่.....	13
2.3.2.1 ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup.....	13
2.3.2.2 ลักษณะและปัจจัยของผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup.....	14

บทที่ 3 กลไกทางกฎหมายสำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการ ชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย	17
3.1 หน่วยงานกำกับดูแล	19
3.1.1 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	20
3.1.2 ธนาคารแห่งประเทศไทย	20
3.2 การกำกับดูแลผู้ประกอบการในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์	20
3.2.1 การกำกับดูแลก่อนเริ่มกิจการ	21
3.2.1.1 การขออนุญาตก่อนให้บริการ	22
3.2.1.2 การขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ	23
3.2.2 การกำกับดูแลระหว่างดำเนินกิจการ	23
3.3 มาตรการสนับสนุนด้านการเข้าสู่ธุรกิจ	24
3.4 มาตรการสนับสนุนด้านเงินทุน	25
3.5 มาตรการสนับสนุนด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ	26
3.6 มาตรการสนับสนุนด้านการพัฒนาแรงงาน	26
3.7 มาตรการสนับสนุนด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี	27
บทที่ 4 กลไกทางกฎหมายสำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการ ชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศสิงคโปร์	28
4.1 หน่วยงานกำกับดูแล	29
4.1.1 Monetary Authority of Singapore (MAS)	29
4.1.2 The Accounting and Corporate Regulatory Authority (ACRA)	30
4.1.3 SPRING Singapore	30
4.2 การกำกับดูแลผู้ประกอบการในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์	31
4.3 มาตรการสนับสนุนด้านการเข้าสู่ธุรกิจ	33
4.4 มาตรการสนับสนุนด้านเงินทุน	34
4.4.1 FSTI Proof Of Concept (POC) Scheme	34
4.4.2 Startup SG Founder	35
4.4.3 Startup SG Equity	36
4.4.4 Startup SG Tech	36

4.5	มาตรการสนับสนุนด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ.....	36
4.5.1	Startup SG Accelerator.....	37
4.5.2	Startup SG Talent.....	37
4.6	มาตรการสนับสนุนด้านการพัฒนาทักษะแรงงาน	37
4.6.1	Institute of Banking and Finance Standards Training Scheme (IBF-STS) and Financial Training Scheme (FTS).....	38
4.6.2	Financial Scholarship Programme (FSP)	38
4.7	มาตรการสนับสนุนด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี.....	39

บทที่ 5 วิเคราะห์กลไกทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์..... 40

5.1	การกำกับดูแลภายใต้กฎหมายว่าด้วยการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์.....	40
5.2	กลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup	41
5.2.1	ด้านการเข้าสู่ธุรกิจ.....	42
5.2.2	ด้านเงินทุน	42
5.2.3	ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ	42
5.2.4	ด้านการพัฒนาแรงงาน	43
5.2.5	ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี	43
5.3	ประโยชน์ที่จะได้รับจากกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการรายใหม่.....	43
5.4	ผลสรุปจากการศึกษา.....	44

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ..... 46

6.1	บทสรุป	46
6.2	ข้อเสนอแนะ	46

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	มูลค่าการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอุปกรณ์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือผ่านเครือข่าย	1
ตารางที่ 2	สรุปผลการวิเคราะห์กัลไกลทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์.....	44

สารบัญรูปภาพ

หน้า

รูปภาพที่ 1 วิวัฒนาการบริการชำระเงินประเภท FinTech.....	6
รูปภาพที่ 2 ภาพรวมระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์	7
รูปภาพที่ 3 ตัวอย่างสถาบันการเงินผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์	10
รูปภาพที่ 4 ตัวอย่างธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์.....	11
รูปภาพที่ 5 ตัวอย่างผู้ประกอบการ FinTech ผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์.....	14
รูปภาพที่ 6 สรุปโครงสร้างทางกฎหมายของ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560	19
รูปภาพที่ 7 โครงสร้างองค์กรของ Monetary Authority of Singapore (MAS)	30
รูปภาพที่ 8 นิติบุคคลประเภทบริษัทในสิงคโปร์	32

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ Electronic Payment (E-Payment) มีหลากหลายรูปแบบผ่านผู้ให้บริการหลักที่เป็นสถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการเอกชนที่ให้บริการด้านการชำระเงินที่ล้วนแล้วแต่เป็นกิจการขนาดใหญ่ สำหรับธุรกรรมการชำระเงินมีความสำคัญและเกิดขึ้นเป็นกระบวนการหนึ่งในกิจกรรมทางการค้าเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การลงทุน การเงิน และการพาณิชย์ทั้งในและต่างประเทศ ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และภาครัฐ จึงต้องตระหนักถึงการสร้างความเชื่อมั่นในธุรกรรมที่เกิดขึ้นผ่านอุปกรณ์หรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเสถียรภาพของกิจการผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์จึงสำคัญ และจากสถิติธุรกรรมที่เกิดขึ้นในการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางต่างๆ มีปริมาณธุรกรรมสูงขึ้นต่อเนื่อง มูลค่าเฉลี่ยกว่า 35 ล้านล้านบาทต่อปี ดังนี้

ตารางที่ 1 มูลค่าการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอุปกรณ์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือผ่านเครือข่าย¹

ผู้ให้บริการ	ช่องทางบริการ	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
สถาบันการเงิน (Financial Institution)	เคาน์เตอร์สาขา	227.45	201.82	190.78	188.78	183.50
	เครื่อง ATM	4,025.38	4,325.85	4,434.73	4,288.35	3,871.84
	เครื่องรับบัตร	898.01	1,018.63	1,088.77	1,161.17	1,224.65
	อินเทอร์เน็ต	13,411.30	19,604.58	19,924.98	23,699.99	29,790.55
	โทรศัพท์เคลื่อนที่	439.96	751.56	1,364.02	2,800.38	5,361.09
	Leased Line	4,320.57	6,852.73	6,398.76	4,816.46	5,707.91
	โทรศัพท์	626.38	580.21	502.78	110.34	73.48
	อื่นๆ	0.14	0.01	0.02	0.37	17.43
ที่ไม่มีใช้สถาบัน การเงิน (Non- Financial Institution)	เคาน์เตอร์สาขา	35.25	31.29	26.99	22.35	18.11
	เครื่องรับบัตร	312.57	366.73	391.08	411.32	445.02
	อินเทอร์เน็ต	17.42	24.31	33.13	41.80	60.51
	โทรศัพท์เคลื่อนที่	1.82	2.67	2.73	3.89	7.88
	อื่นๆ	14.29	15.92	21.22	56.25	63.29
รวมทั้งสิ้น		24,330.54	33,776.31	34,379.99	37,601.45	46,825.26

(หน่วย : พันล้านบาท)

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ธุรกรรมภาพรวมระบบการชำระเงิน [ออนไลน์], แหล่งที่มา

<https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/PaymentSystems/Pages/StatPaymentTransactions.aspx> [19 กุมภาพันธ์ 2561]

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ธุรกิจการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่สูงมาก โดยขยายตัวเพิ่มขึ้น และด้วยปัจจัยด้านวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีที่สนับสนุนการให้บริการทางการเงินมี พัฒนาการก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งมีบทบาทสำคัญกับบริการทางการเงิน เรียกว่า FinTech² มาจากการผสมคำระหว่าง Finance และ Technology หมายความว่านวัตกรรมที่เกิดจากการพัฒนาการทางเทคโนโลยีนำมาสร้างกระบวนการทางการเงินรูปแบบใหม่ หรือแก้ปัญหาการ ให้บริการในรูปแบบเดิม เกิดความสะดวกต่อผู้ใช้บริการ และทำให้การให้บริการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น³ ซึ่งนวัตกรรมเหล่านั้นอาจเป็นการสร้างสิ่งใหม่ หรือการต่อยอดจากเทคโนโลยีเดิมก็ได้ และจาก นวัตกรรมที่ถูกคิดค้นนำมาให้บริการด้านการชำระเงินจนเป็นกระแสความนิยมที่ได้รับความนิยม จึงเป็น นัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงให้เกิดเป็นการชำระเงินในรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ มีขอบเขตรายการชำระค่าสินค้าหรือ บริการและภาระผูกพันต่างๆ ผ่านอุปกรณ์หรือเครือข่ายทางอิเล็กทรอนิกส์ และด้วยลักษณะของบริการที่ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีเกิด ความสนใจและต้องการเริ่มต้นธุรกิจเพื่อเข้ามาเป็นผู้ให้บริการ หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลจึงต้องสร้าง สมดุลให้เกิดขึ้นทั้งการกำกับดูแลและการใช้กลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการให้ ครอบคลุมทุกปัจจัยที่จำเป็น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะและวิวัฒนาการของธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์
2. เพื่อศึกษาการกำกับดูแลภายใต้กฎหมายในการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทาง อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

² เอกศศึกษาฉบับนี้ขอใช้คำว่า “FinTech” ทับศัพท์ภาษาไทย

³ ธนาคารแห่งประเทศไทย, “FinTech พลังเล็กๆ ที่เปลี่ยนโฉมอุตสาหกรรมทางการเงิน,” BOT พระสยาม Magazine (มีนาคม – มิถุนายน 2559) : หน้า 20

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ มีความสำคัญและจำเป็นในสภาพสังคม และเศรษฐกิจยุคดิจิทัล รัฐควรมีกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ให้สามารถเข้ามาเป็นผู้ประกอบการได้ แต่ปัจจุบันยังขาดกลไกทางกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องกำหนดกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาลักษณะการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech
2. ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์
3. ศึกษากลไกทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย และประเทศสิงคโปร์

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

เอกัตศึกษานี้จะทำการศึกษาดังกล่าวด้วยวิธีการศึกษาจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของรายงาน งานวิจัย บทความ วารสาร และข่าวสาร รวมถึงกฎหมายว่าด้วยการกำกับดูแลและกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งทำการสรุปผลการวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณา ทบทวนมาตรการทางกฎหมายต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ทราบถึงประโยชน์และความเพียงพอเหมาะสมของกลไกทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะทำให้สามารถกำหนดแนวทางในการออกประกาศเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการรายใหม่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

1.7 บทนิยาม

“FinTech” หมายความว่า นวัตกรรมทางการเงินที่คิดค้นหรือต่อยอดจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีโดยผู้ประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญจนสามารถนำมาให้บริการในอุตสาหกรรมทางการเงินในรูปแบบใหม่หรือแก้ปัญหาจากรูปแบบของกระบวนการเดิม เกิดเป็นประโยชน์กับทั้งผู้ประกอบการ ร้านค้า และผู้บริโภค ในด้านความสะดวกรวดเร็ว ลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายในบริการ

“Startup” หมายความว่า ผู้ประกอบการเอกชนรายใหม่ผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech

บทที่ 2

หลักการทั่วไปของธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

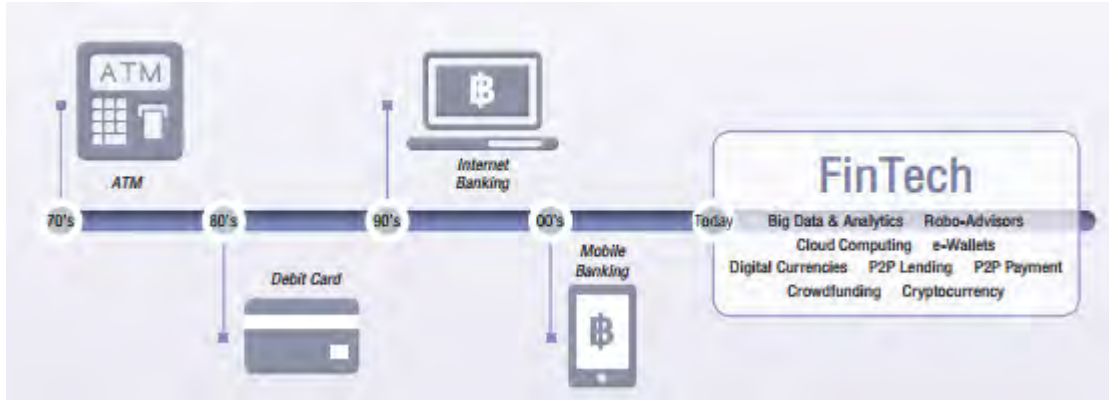
การชำระเงินเป็นขั้นตอนหนึ่งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะในทางการค้าที่สามารถประเมินการเจริญเติบโตของประเทศได้ แม้ว่าการค้าจะมีข้อตกลงและเงื่อนไขมากมายแต่ยังคงต้องมีการกล่าวถึงการชำระเงินมาเกี่ยวข้องเพื่อให้การค้าสมบูรณ์เสร็จสิ้น และจากวิวัฒนาการด้านการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ลดขั้นตอนอันซับซ้อน ง่ายต่อการใช้งาน และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการให้บริการทางการเงิน จึงเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดทิศทางนโยบายหรือแผนพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อให้เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ด้านบริการทางการเงินจึงมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาสนับสนุนผู้ประกอบการและผู้บริโภคให้ได้รับความสะดวกและยังเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจ ปัจจุบันการชำระเงินมีช่องทางอิเล็กทรอนิกส์มากมายเป็นทางเลือก เช่น เครื่อง ATM, เครื่องอีดีซี อินเทอร์เน็ต (Internet Banking) และโทรศัพท์มือถือ (Mobile Banking) เป็นต้น ซึ่งสิ่งสำคัญของการชำระเงินที่ดีจะต้องสามารถเข้าถึงบริการการชำระเงินได้โดยมีความมั่นคงปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

2.1 วิวัฒนาการด้านการชำระเงิน

การชำระเงินเป็นกระบวนการส่งมอบเงินเพื่อชำระเงินอันเป็นผลมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างผู้จ่ายเงินและผู้รับเงินซึ่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลและองค์กร นอกจากนี้ยังรวมถึงองค์การที่เป็นตัวกลางรับชำระเงินแทนผู้รับเงินจากผู้จ่ายเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น⁴ ซึ่งในอดีตมีช่องทางการชำระเงินไม่มาก แต่จากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีจึงเกิดนวัตกรรมชำระเงินรูปแบบต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โดยบทบาทของ FinTech มีเกิดขึ้นมาตั้งแต่ในอดีตแล้ว โดยมีรูปแบบการชำระเงินผ่านบัตรเครดิต, บัตรเดบิต, เครื่อง ATM, Internet Banking, Mobile Banking รวมไปถึงการนำเงินเข้าสู่บัญชีที่เปิดไว้กับผู้ประกอบการเพื่อใช้ชำระเงินในระบบออนไลน์ แม้ว่าการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech จะมีมาแต่เดิม และอาจมีการใช้นวัตกรรม FinTech ในอุตสาหกรรมอื่นๆ มาก่อนแล้ว แต่ด้วยปัจจัยทางด้านสังคม เทคโนโลยี และการเข้าสู่เศรษฐกิจยุคดิจิทัล กระตุ้นให้เกิดลักษณะการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech ที่แตกต่างไปจากเดิม และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของธุรกิจต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

⁴ ธนาคารแห่งประเทศไทย, บริการระบบชำระเงิน [ออนไลน์], แหล่งที่มา

<https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/PSServices/Pages/default.aspx> [3 เมษายน 2561]

รูปภาพที่ 1 วิวัฒนาการบริการชำระเงินประเภท FinTech⁵

2.2 ลักษณะบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบเดิม และ FinTech

ธุรกรรมการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ FinTech เป็นธุรกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากนวัตกรรมทางการเงินทำให้กระบวนการชำระเงินใช้ระยะเวลาอันน้อยลง เพื่อส่งมอบเงินจากผู้ชำระไปยังผู้รับชำระ และขยายข้อจำกัดของบริการและผลิตภัณฑ์ของผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เฉพาะรายใดรายหนึ่งให้สามารถเป็นบริการทางเลือกกับผู้ประกอบการร้านค้า และผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้น รวมทั้งทำให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่องไปยังโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านการเงิน ผลิตภัณฑ์ บริการ และการกระจายสินค้าและบริการ โดยข้อมูลจากการกล่าวปาฐกถาของผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (ดร.วิโรจน์ สันติประภพ) เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2560 ส่วนหนึ่งระบุถึงความสำคัญของการบริการในรูปแบบ FinTech ว่า “เทคโนโลยีทางการเงิน หรือ FinTech เป็นเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจที่ตนเองให้ความสำคัญในลำดับต้นๆ ตั้งแต่เข้ามาร่วมงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อมองไปข้างหน้า FinTech จะทวีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ และจะมีบทบาทเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในระบบการเงินโลก อันจะนำมาซึ่งโอกาสและความท้าทายใหม่ให้กับระบบการเงินไทยและเศรษฐกิจไทยเช่นเดียวกัน” ข้อความดังกล่าวสะท้อนถึงการพัฒนาหลังจากนี้ ธุรกิจและเทคโนโลยีจำเป็นต้องก้าวหน้าไปพร้อมกัน สำหรับกระบวนการชำระเงินในรูปแบบเดิมสามารถสรุปได้ดังนี้

⁵ ธนาคารแห่งประเทศไทย, FinTech พลังเล็กๆ ที่เปลี่ยนโฉมอุตสาหกรรมทางการเงิน, หน้า 20.

รูปภาพที่ 2 ภาพรวมระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์⁶

การชำระเงินด้วยเทคโนโลยีทางการเงินรูปแบบ FinTech สามารถแบ่งเป็นลักษณะได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนวัตกรรมทางการเงินที่ไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของบริการทางการเงิน (Non-Disruptive Innovation) ซึ่งเป็นการต่อยอดจากผลิตภัณฑ์ทางการเงินรูปแบบเดิมสถาบันการเงินจึงยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ให้บริการทางการเงิน หรือผลิตภัณฑ์ทางการเงิน และกลุ่มนวัตกรรมทางการเงินที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของบริการทางการเงิน (Disruptive Innovation) ซึ่งผู้ประกอบการที่มีใช้สถาบันการเงินที่มีศักยภาพจะมีบทบาทสำคัญในการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบใหม่ โดยเน้นการสร้างความแตกต่างจากผู้ประกอบการรายเดิม มีรายละเอียดดังนี้⁷

⁶ ธนาคารแห่งประเทศไทย, “ภาพรวมการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์,” ในการประชุมชี้แจงพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ พ.ศ.2559, 11 พฤษภาคม 2559 (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

⁷ ไทยพับลิก้า, วิจัยกรุงศรีวิเคราะห์ “ผู้เล่นใหม่” ระบบการชำระเงินแห่งอนาคต [ออนไลน์], 16 กุมภาพันธ์ 2561. แหล่งที่มา <https://thaipublica.org/2018/02/krungsri-research-16-2-2561/>

2.2.1 Non-Disruptive Innovation

เป็นนวัตกรรมทางการเงินที่พัฒนาต่อยอดจากการบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบเดิมที่ธนาคารพาณิชย์เคยให้บริการ เช่น บัญชีเงินฝาก บัตรเครดิต บัตรเดบิต โดยมีปัจจัยสำคัญคือการสร้างความเชื่อใจ (Trust) กับสถาบันการเงินที่เป็นตัวกลางในการทำธุรกรรมทางการเงินเพื่อเชื่อมโยงผู้เกี่ยวข้องในระบบทั้งผู้บริโภค ร้านค้า เครือข่ายชำระเงิน ผ่านขั้นตอนการโอนเงิน การยืนยันตัวตน และการอนุมัติให้ชำระเงิน นวัตกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้จะนำเทคโนโลยีมาปรับปรุงบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเชื่อมต่อกับผู้ใช้บริการโดยตรง ช่วยให้การชำระเงินมีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น ได้แก่

1. Open Loop Mobile Payment Solution นวัตกรรมที่ช่วยให้เกิดความสะดวกและปลอดภัย ณ จุดรับชำระเงิน (Point-of-sale Terminal: POS) เพิ่มความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการทดแทนการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แบบเดิม เช่น การใช้ QR Code Payment การส่งข้อมูลผ่านการเชื่อมต่อแบบไร้สาย (Near Field Communication: NFC), Tokenization Standard และ Biometric มาใช้พิสูจน์ตัวตน เพิ่มความปลอดภัยในการชำระเงิน ตัวอย่างเช่น การชำระเงินโดยใช้ Google Wallet, Samsung Pay และ Apple Pay เป็นต้น

2. Closed Loop Mobile Payment Solution นวัตกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างร้านค้าและเครือข่ายระบบชำระเงิน ช่วยลดขั้นตอนที่ผู้บริโภคต้องชำระเงินผ่านบัตรกับร้านค้า ตัวอย่างเช่น การชำระเงินผ่าน PayPal ซึ่งทำหน้าที่เป็น Payment Gateway ที่รวบรวมการชำระเงินผ่านบัตรทุกประเภทจากผู้ออกบัตรรายต่างๆ โดยให้ลูกค้าชำระเงินผ่าน PayPal แทน จึงสามารถใช้บริการได้หลากหลาย และลดความเสี่ยงที่ข้อมูลลูกค้าจะรั่วไหลจากกระบวนการทำธุรกรรมชำระเงินผ่านระบบออนไลน์

3. Integrated Payment Applications และ Streamlined Payment Solution นวัตกรรมที่เกิดขึ้นทดแทนการชำระเงินผ่านจุดชำระเงินเดิม (POS) โดยเป็นการชำระเงินผ่าน Application บนโทรศัพท์มือถือ ทำให้ร้านค้าสะดวกในการรับชำระเงินมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การให้บริการเรียกแท็กซี่ผ่าน Application ของ Grab หรือ UBER

2.2.2 Disruptive Innovation

เป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในการโอนและชำระเงินทั้งในและระหว่างประเทศ ช่วยลดขั้นตอนการนำเงินโอนออกไปต่างประเทศที่มีต้นทุนสูงและใช้เวลานานเนื่องจากมีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายทั้งผู้โอนเงิน ผู้รับเงิน ธนาคารที่รับโอนเงิน ธนาคารปลายทาง และสถาบันการเงินที่

เป็นตัวกลางทำหน้าที่ในการโอนเงินระหว่างประเทศผ่าน Nostro Account หรือผ่านเครือข่าย SWIFT สำหรับนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในกลุ่มนี้จะช่วยลดขั้นตอนการชำระเงินข้ามเครือข่ายระหว่างประเทศโดยไม่ต้องส่งคำสั่งไปยังสถาบันการเงินที่เป็นตัวกลาง ได้แก่

1. Mobile Money การโอนเงินทางโทรศัพท์มือถือผ่านผู้ให้บริการเครือข่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่ อาจเป็นการโอนเงินระหว่างผู้ใช้บริการภายในเครือข่ายโทรศัพท์ด้วยกันหรือการโอนเงินไปยังผู้รับปลายทางที่อยู่นอกเครือข่ายโดยอาศัยการส่ง SMS และรหัสลับ (PIN) ให้กับผู้รับเงินเพื่อนำไปเบิกเงินกับร้านค้าที่เป็นตัวแทนหรือเครื่อง ATM ซึ่งพบทั้งในการโอนเงินในประเทศและระหว่างประเทศ ตัวอย่างเช่น M-Pesa ที่ให้บริการหลายประเทศในทวีปแอฟริกาและอินเดีย หรือ Wing ของกัมพูชา

2. P2P Cross-border Money Transfer การโอนเงินระหว่างประเทศผ่านบัญชีผู้ใช้งาน ให้บริการโดยกิจการเอกชนที่มีใช้สถาบันการเงิน ซึ่งระบบจะตรวจสอบความต้องการโอนเงินในแต่ละประเทศด้วย Algorithm เพื่อจับคู่ความต้องการโอนเงินที่ตรงกัน เช่น กรณีที่มีผู้ต้องการโอนเงินบาทไปยังประเทศสหรัฐอเมริกากับผู้ต้องการโอนเงินจากดอลลาร์สหรัฐมายังประเทศไทย ระบบจะโอนเงินจากบัญชีของผู้ให้บริการในประเทศ การโอนเงินระหว่างกันจึงเกิดขึ้นได้โดยเงินไม่ต้องโอนออกไปต่างประเทศทำให้ค่าธรรมเนียมการโอนลดลง ตัวอย่างเช่น TransferWise

3. Distributed Ledger Technology (DLT) เทคโนโลยีการลงบัญชีแบบกระจายตัว หรือเทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) การชำระเงินหรือโอนเงินอาจเกิดขึ้นได้โดยอาศัยสัญญาอัจฉริยะ (Smart Contract) ที่มีเทคโนโลยีบล็อกเชนเป็นพื้นฐานในการประมวลผล โดยข้อตกลงจะบันทึกไว้ด้วยรหัสคอมพิวเตอร์ให้เกิดการทำตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้อัตโนมัติเมื่อมีเหตุการณ์ตามที่ระบุไว้ในสัญญา เช่น การจ่ายเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเมื่อครบกำหนด ซึ่งไม่จำเป็นต้องอาศัยตัวกลางทางการเงิน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่านวัตกรรมทางด้าน FinTech ได้นำมาทั้งโอกาส ความท้าทาย และการบริการในรูปแบบที่แตกต่างไปจากรูปแบบเดิม ผู้ประกอบการในธุรกิจให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องปรับตัวให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างสถาบันการเงิน และผู้ประกอบการ FinTech จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถให้กับทั้ง 2 ฝ่าย และส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ ภาครัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้สอดคล้องกับเงื่อนไขทางธุรกิจที่ต่างกัน โดยสามารถรองรับสถานการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีสนับสนุนบริการชำระเงินทุกรูปแบบ

2.3 ประเภทผู้ประกอบการธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech

กระแสการเคลื่อนไหวของเงินในทางการค้าจากบัญชีของผู้ซื้อถูกโอนหรือชำระโดยตรงให้กับบัญชีของผู้ขายหรือผ่านบัญชีตัวแทนในรูปแบบของเงินสด เงินอิเล็กทรอนิกส์ บัญชีเงินฝากประเภทต่างๆ วงเงินสินเชื่อ บัตรเครดิต บัตรเดบิต เชื่อมโยงเข้ากับช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเงินที่หมุนเวียนสัมพันธ์กันในระบบเศรษฐกิจ โดยธุรกรรมการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มีผู้ให้บริการอยู่หลายประเภท ได้แก่ สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่มีใช้สถาบันการเงินที่อาจมีธุรกิจหลักในอุตสาหกรรมอื่นแต่ต้องการมีบริการเสริมในด้านการชำระเงินแก่ลูกค้าจึงพัฒนาเครื่องมือที่สามารถใช้งานในรูปแบบที่เรียบง่ายจนมาเป็นการใช้เทคโนโลยีให้บริการการชำระเงิน และพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ให้บริการทางการเงิน รวมทั้งในปัจจุบันมีผู้ประกอบการรายใหม่ หรือ Startup ที่มีศักยภาพสร้างนวัตกรรมทางการเงินรูปแบบที่แตกต่างและเข้าสู่การแข่งขันในตลาดบริการทางการเงิน

2.3.1 ผู้ประกอบการรายเดิม

การให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ถูกยึดโยงกับบัญชีเงินฝากของธุรกิจสถาบันการเงินมาโดยตลอด ด้วยปัจจัยสนับสนุนในเรื่องความน่าเชื่อถือและมัน้ใจระหว่างผู้ใช้บริการด้วยกัน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการชำระเงิน ซึ่งที่ผ่านมาผู้ใช้บริการจะตระหนักถึงความถูกต้อง ปลอดภัย และเชื่อมั่นว่าจะได้รับเงินครบถ้วนถูกต้อง

2.3.1.1 สถาบันการเงิน (Financial Institution)

สถาบันการเงินเป็นเสมือนตัวกลางที่ได้รับความน่าเชื่อถือให้ควบคุมธุรกรรมการชำระเงินต่างๆ มาอย่างยาวนาน ซึ่งตอบสนองต่อความคาดหวังที่จะได้รับความปลอดภัย สิทธิในการเรียกร้อง และระบบที่จะช่วยให้การค้าสำเร็จตามมุ่งหมาย โดยการชำระเงินผ่านสถาบันการเงินจะต้องมีการเปิดบัญชีเงินฝากไว้เพื่อใช้เป็นที่จัดเก็บเงินและสามารถนำเงินเหล่านั้นมาใช้จ่ายไปยังอีกบัญชีเงินฝากหนึ่งที่เปิดไว้ โดยมีสถาบันการเงินหรือตัวแทนของสถาบันการเงินจะเป็นตัวกลางทำหน้าที่บริหารจัดการธุรกรรมการชำระเงินที่เกิดขึ้น

รูปภาพที่ 3 ตัวอย่างสถาบันการเงินผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

2.3.1.2 กิจการที่มีใช่สถาบันการเงิน (Non-Financial Institution)

กิจการที่มีใช่สถาบันการเงินผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ อาจเป็นทั้งผู้ประกอบการที่ค้าขายสินค้าหรือบริการ และใช้เครื่องมือทางการเงินในการให้บริการกับลูกค้าเพื่อเพิ่มศักยภาพของกิจการ กระตุ้นยอดขาย อีกทั้งยังเป็นการสร้างความแตกต่างในการแข่งขัน หรืออาจเป็นการขยายธุรกิจหรือริเริ่มธุรกิจใหม่ในอุตสาหกรรมการเงิน โดยผู้ใช้บริการไม่จำเป็นต้องมีบัญชีเงินฝากกับสถาบันการเงิน แต่สามารถทำการชำระเงินไปยังผู้รับปลายทางผ่านผู้ให้บริการได้ทันที รวมถึงการสร้างบัญชีไว้กับบริษัทที่เรียกว่า กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือ Electronic Wallet (E-Wallet⁸) โดยเงินจะเข้าไปอยู่ในรูปของเงินอิเล็กทรอนิกส์ด้วยอัตราส่วนเทียบเท่ากับเงินสดหรือตามที่กำหนด เพื่อใช้ชำระค่าสินค้าหรือบริการออนไลน์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นจำนวนเงินไม่มาก แต่จะได้รับความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินการด้วยตนเองตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้บริการโดยมีเงื่อนไขที่ไม่ซับซ้อนก่อนใช้บริการ

รูปภาพที่ 4 ตัวอย่างธุรกิจที่มีใช่สถาบันการเงินผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

2.3.1.3 การปรับตัวของผู้ประกอบการรายเดิม

ธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech ก่อให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่จำนวนมากที่เข้าสู่ตลาดและแข่งขันกับผู้ประกอบการรายเดิม โดยนวัตกรรมทางการเงินที่เน้นใช้เทคโนโลยีเป็นหลักในการดำเนินธุรกิจ จึงถือว่าเป็นโอกาสของผู้ประกอบการ Startup ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี คิดค้นรูปแบบการให้บริการที่แตกต่าง ปัจจุบันจึงเห็นว่ามีภาระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้สถาบันการเงินและกิจการขนาดใหญ่ต้องปรับเปลี่ยนนโยบายการดำเนินธุรกิจเพื่อให้สามารถก้าวทันต่อเทคโนโลยีทางการเงินที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยธุรกิจรายเดิมอาจต้องหาพันธมิตร หรือให้เงินทุนสนับสนุนธุรกิจรายใหม่ที่มีศักยภาพ

สำหรับสถาบันการเงินผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มาโดยตลอด และเป็นผู้ประกอบการหลักในด้านบริการทางการเงินผ่านการเปิดบัญชีเงินฝากประเภทต่างๆ และทำธุรกรรมการ

⁸ E-Wallet หรือ Mobile Wallet หรือ Digital Wallet เป็นระบบการชำระค่าสินค้าหรือบริการผ่านแอปพลิเคชัน หรือผ่านระบบด้วยบัตรเครดิตหรือเงินสด โดยผู้พัฒนาจะเป็นตัวกลางในการติดต่อและเชื่อมต่อกับร้านค้าเมื่อมีการอนุมัติในการให้บริการ

ชำระเงิน โอนเงิน เรียกเก็บค่าสินค้าหรือบริการ สถาบันการเงินจึงเป็นกิจการที่มีฐานข้อมูลลูกค้า มีเครือข่าย และได้รับความน่าเชื่อถือ แต่เมื่อบริการทางการเงินเข้าสู่ยุคดิจิทัล นวัตกรรม FinTech จึงมีบทบาทสำคัญ สถาบันการเงินจึงต้องเร่งปรับตัวทั้งการพัฒนาและลงทุนในด้านเทคโนโลยี โดยสถาบันการเงินไทยขนาดใหญ่ได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงนี้และมีการดำเนินการในหลายด้าน ตัวอย่างเช่น⁹

ธนาคารไทยพาณิชย์

1. จัดตั้งบริษัทวิจัย FinTech ในชื่อ Digital Ventures เพื่อทำการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีทางการเงิน
2. จัดตั้งกองทุนร่วมทุน (Venture Capital) วงเงิน 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 1,750 ล้านบาท เพื่อลงทุนกับกลุ่มสตาร์ทอัพที่น่าสนใจทั้งในและต่างประเทศ
3. เข้าร่วมทุนในกองทุนต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษด้าน FinTech เช่น กองทุน Golden Gate Ventures (GGV) ของสิงคโปร์ ซึ่งลงทุนกับสตาร์ทอัพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ธนาคารกรุงเทพ

1. จัดตั้งกองทุนร่วมทุน (Venture Capital) ชื่อบัวหลวงเวนเจอร์ส วงเงิน 2,000 ล้านบาท เพื่อลงทุนในธุรกิจสตาร์ทอัพโดยเน้นธุรกิจ FinTech โทรคมนาคม เฮลท์แคร์ และค้าปลีก เป็นต้น
2. ลงทุนกับบริษัทซีหยวนที่เป็นกองทุนสำหรับการลงทุนด้าน IT และ E-Commerce ในประเทศจีน โดยให้การสนับสนุนเงินลงทุนและบ่มเพาะความรู้ควบคู่กับทำธุรกิจ

ธนาคารกสิกรไทย

1. จัดตั้ง KASIKORN Business - Technology Group (KBTG) เพื่อคิดค้นนวัตกรรมร่วมกับพันธมิตรทางเทคโนโลยี เช่น IBM โดยร่วมมือในด้านเทคโนโลยีใหม่ที่เข้าใจภาษามนุษย์ (Cognitive Technologies) ซึ่งสามารถแปลงคำพูดเป็นข้อความ และสามารถวิเคราะห์ความหมายเชิงบวกลบได้ โดยเทคโนโลยีนี้จะช่วยสร้างรูปแบบบริการอัตโนมัติโดยที่คนไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังคุยกับคอมพิวเตอร์
2. ลงทุนในรูปแบบของการร่วมทุน (Venture Capital) เพื่อร่วมมือกับธุรกิจ FinTech ในการสร้างนวัตกรรมทางการเงิน เช่น ร่วมมือกับกองทุน 500 Tuk Tuk ซึ่งเป็นกองทุนย่อยในเครือ 500Startups ของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มาลงทุนในกลุ่มสตาร์ทอัพของไทย

⁹ ธนาคารออมสิน, FinTech กับบทบาทสถาบันการเงินในยุค Digital [ออนไลน์], แหล่งที่มา

http://library.baac.or.th/main/books_detail.php?id=0021779&types=summary&taps=4 [21 เมษายน 2561]

2.3.2 ผู้ประกอบการรายใหม่

การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนทางการเงินเป็นโอกาส และความท้าทายสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ หรือ Startup ที่จะคิดค้นหรือต่อยอดรูปแบบการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นเครื่องมือที่ใช้แข่งขันกับผู้ประกอบการรายเดิม และการพัฒนาดังกล่าวนี้อาจมีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้น และต้นตอมาจากหลายภาคส่วนด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนเข้าสู่ยุคดิจิทัล

2.3.2.1 ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup

เมื่อกล่าวถึงธุรกิจ FinTech มักจะมีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจรายใหม่ หรือผู้ประกอบการ Startups เนื่องจากส่วนใหญ่เกิดจากกลุ่มคนที่เน้นใช้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีนำมาสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ไม่เพียงแต่เป็นรูปแบบการชำระเงินด้วยผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่แล้ว แต่ยังสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการได้รับความเชื่อมั่นจากผู้ใช้บริการอย่างรวดเร็ว โดยคำว่า “FinTech Startups” หมายถึง บริษัทเล็กๆ หรือคนกลุ่มเล็กๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ que คิดค้นบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ ด้วยการสังเกตและเจาะลึกกระบวนการให้บริการของผู้ให้บริการรายเดิมที่ละรายการ เพื่อสังเกตว่าบริการใดยังมีจุดบกพร่องหรือไม่ตอบสนองต่อความพึงพอใจของผู้บริโภค แล้วจึงนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งจุดเด่นสำคัญของนวัตกรรม FinTech คือ ความง่ายต่อการใช้งาน ความสะดวกรวดเร็ว ต้นทุนหรือค่าธรรมเนียมที่ต่ำกว่า และความปลอดภัยในการทำธุรกรรม¹⁰

ผู้ประกอบการ Startup มีส่วนสำคัญอย่างมากในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโต เนื่องจากความสามารถทางด้านแรงงานที่จะเติบโตสูงที่สุดในบริษัทช่วงเกิดใหม่ และจะโตช้าลงจนหยุดโตเมื่อบริษัทมีอายุมากกว่าสิบปีหรือมองมุมกลับอาจกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจของประเทศจะไม่โตขึ้นหากไม่มีบริษัทเกิดใหม่ และด้วยโครงสร้างของธุรกิจที่แตกต่างกับผู้ประกอบการขนาดใหญ่จึงเป็นอุปสรรคในการเข้าสู่ธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการ Startup¹¹ อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ประกอบการ Startup ได้ใช้นวัตกรรม FinTech เพื่อประกอบกิจการก็สามารถสร้างความแตกต่างให้เข้าแข่งขันได้ด้วยวิธีแก้ไขปัญหา (Solution) หรือบริการใหม่ที่เน้นช่องทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลักโดยไม่จำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่จัดการกับข้อมูลการชำระเงินอีก และไม่ยึดติดกับการทำธุรกรรมที่จำกัดอยู่เพียงเงินสด เช็ค บัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือการโอนเงินจากบัญชีเงินฝากของธนาคารเพียงอย่างเดียวหนึ่งเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการเท่านั้น

¹⁰ ธนาคารแห่งประเทศไทย, FinTech พลัสเล็กๆ ที่เปลี่ยนโฉมอุตสาหกรรมทางการเงิน, หน้า 20.

¹¹ จิรัฐ เจนพิงพร. ธนาคารแห่งประเทศไทย, ก้าวจาก SME สตาร์ทอัพ 3.0 สู่ เทคสตาร์ทอัพ 4.0 [ออนไลน์], 23 พฤษภาคม 2560.

แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_23May2017.pdf

รูปภาพที่ 5 ตัวอย่างผู้ประกอบการ FinTech ผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่างผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ที่ประสบความสำเร็จสูงสุดแห่งหนึ่ง คือ Omise (โอมิเซะ) โดยผู้ก่อตั้งชาวไทยและผู้ร่วมก่อตั้งชาวญี่ปุ่น มีลักษณะบริการเป็นแพลตฟอร์มการชำระเงินของหลายองค์กรธุรกิจ หรือมีลักษณะเป็นเครื่องรูดบัตรเครดิตออนไลน์สำหรับเจ้าของเว็บไซต์ หรือผู้ทำธุรกิจขายสินค้าหรือบริการออนไลน์ โดยไม่มีการเรียกเก็บค่าแรกเข้า ค่าธรรมเนียมรายเดือนหรือรายปี ไม่มียอดขั้นต่ำในการใช้บริการ แต่จะคิดค่าธรรมเนียมโดยหักจากรายการชำระเงินร้อยละ 3.65 ต่อหนึ่งรายการ โดย Omise รองรับทุกประเภทบัตรทั่วโลก จึงเป็นโอกาสให้ร้านค้าออนไลน์เข้าถึงลูกค้าและเป็นที่มาของความสำเร็จ โดยในปี 2559 ได้ระดมทุนจำนวน 17.5 ล้านดอลลาร์ คาดว่าจะเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์เพื่อระดมทุนจากมหาชน ขณะเดียวกัน Tokyo Stock Exchange ได้มาติดต่อเพื่อดึงบริษัทเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ญี่ปุ่น Omise มีทิศทางในอนาคตมุ่งเข้าถึงกลุ่มคนที่ไม่สามารถเป็นลูกค้าธนาคารได้จากข้อจำกัดต่าง ๆ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70 ของประชากรไทย จึงแสดงถึงความเป็นไปได้ที่ FinTech Startup จะเติบโตขึ้นได้อีกมาก¹²

2.3.2.2 ลักษณะและปัจจัยของผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup

ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup เป็นผู้ประกอบการรายใหม่ที่มีศักยภาพในการเติบโตอย่างก้าวกระโดดโดยการสร้างบริการการชำระเงินด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นหลัก เพื่อนำมาสร้างธุรกิจให้เติบโตอย่างรวดเร็ว และเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้ใช้บริการ ซึ่งหากบริการดังกล่าวเป็นนวัตกรรมที่แก้ไขความไม่มีประสิทธิภาพของรูปแบบทางการตลาดเดิม จะช่วย

¹² จันทพร ศรีโพน. Law for ASEAN สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ประเทศไทยจะกลายเป็นศูนย์กลาง FinTech ในอาเซียนได้อย่างไร [ออนไลน์], 7 สิงหาคม 2560. แหล่งที่มา <https://lawforasean.com/blog/2017/08/how-thailand-will-be-the-hub-of-fintech-in-asean?lang=th>

ให้ผู้ให้บริการมีข้อมูลเพิ่มขึ้นในการเลือกใช้บริการที่มีต้นทุนประหยัดและลดระยะเวลาลงกว่าเดิม¹³ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup อาจสามารถแยกวงจรการดำเนินธุรกิจออกได้เป็น 3 ระยะ ได้แก่¹⁴

1. ระยะเริ่มต้น หรือ Early Stage หรือ Idea stage ซึ่งเป็นระยะแรกของผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มต้นการสร้างธุรกิจ โดยยังไม่มี Business Model อย่างชัดเจน
2. ระยะการเติบโต หรือ Growth Stage ซึ่งเป็นระยะพัฒนาของผู้ประกอบการที่มี Business Model ชัดเจนแล้ว มีฐานลูกค้าและรายได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีข้อมูลอย่างจำกัด
3. ระยะการเก็บเกี่ยว หรือ Harvest Stage ซึ่งเป็นระยะที่พร้อมของผู้ประกอบการรายใหม่ที่มีกิจการที่เติบโตและสามารถขยายธุรกิจได้แล้ว โดยมีความพร้อมที่จะแข่งขันในตลาดทั้งภายในและนอกประเทศ

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า ตลอดกระบวนการเติบโตของผู้ประกอบการรายใหม่ อาจต้องได้รับการปัจจัยสนับสนุนด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถก้าวไปสู่อีกระดับหนึ่งได้ ซึ่งหากเกิดช่องว่างระหว่างระยะการเติบโตทางธุรกิจ อาจทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถพัฒนาการได้อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup นั้น มีองค์ประกอบที่เป็นลักษณะเฉพาะและปัญหาการขาดแคลนปัจจัยสนับสนุนธุรกิจ พอสรุปได้ดังนี้

ลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup

1. มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่
2. เข้าถึงลูกค้าได้อย่างครอบคลุม ไม่ติดข้อจำกัดในเรื่องการเพิ่มบุคลากร การหาสถานที่หรือทำเลในการขยายกิจการ
3. เป็นการเริ่มต้นธุรกิจเกิดใหม่จึงยังมีผลกระทบต่อระบบชำระเงินหรือระบบเศรษฐกิจโดยรวมไม่มากนัก
4. สามารถผลักดันอัตราการจ้างแรงงานและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในตลาดบริการทางการเงิน

¹³ จิรัฐ เจนพิงพร. ธนาคารแห่งประเทศไทย, ปัจจุบันและอนาคตของสตาร์ทอัพ: ตอนที่ 1 ระบบนิเวศน่าอยู่นั้นสำคัญไหน [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/8SMEStartup23May2017.pdf>

¹⁴ ณฤทธิ วรพงษ์ดี. SET Your Startup Business Guide รู้จักธุรกิจสตาร์ทอัพ. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560.

ปัจจัยที่แตกต่างของผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup

1. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน
2. อาจเกิดความผิดพลาดจากการบริหารงานโดยไม่ตั้งใจและส่งผลกระทบต่อกิจการ
3. ไม่มีบุคลากรภายในองค์กรที่มีทักษะความสามารถอย่างเพียงพอ
4. หลักเกณฑ์ทางกฎหมายไม่สนับสนุน

บทที่ 3

กลไกทางกฎหมายสำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย

ธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech ถือว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในส่วนความจำเป็นและโมเดลทางธุรกิจ เพื่อให้สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการรายเดิม รวมทั้งผู้ประกอบการ Startup ได้รับการกำกับดูแลอย่างเพียงพอและเหมาะสม เกิดความสมดุลในขณะที่มีการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมใหม่ด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อระบบการชำระเงินของประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะผู้กำกับดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์โดยตรง จึงต้องควบคุมดูแลและป้องกันความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ รวมทั้งจำเป็นต้องเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้สาธารณชนได้รับรู้และเกิดความเข้าใจ การดำเนินธุรกิจในรูปแบบ FinTech จึงต้องมีการวางนโยบายอย่างรอบคอบทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์และการใช้อำนาจตามหน้าที่ โดยในระยะแรกได้มีแนวทางการกำกับดูแลนวัตกรรมทางการเงินใหม่บนหลักเกณฑ์ของมาตรการ Regulatory Sandbox เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบตามสถานการณ์ที่กำหนดไว้จากการใช้งานจริง และสามารถทดลองการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด โดยประสานความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

แม้ว่าธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech จะส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ Startup มีโอกาสในการนำเสนอบริการรูปแบบใหม่ แต่ยังคงคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นที่สำคัญ เช่น ความต้องการในการใช้บริการมีมากน้อยเพียงใด, เงินทุนในการประกอบการ, ระยะเวลาในการริเริ่มกิจการ และบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมายต่างๆ

แนวโน้มทางกฎหมายที่ออกมารองรับธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech ตามพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของทั้งผู้ประกอบการและผู้ใช้บริการ โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีนำเสนอนวัตกรรมการชำระเงินใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการและเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ ซึ่งในด้านหน่วยงานกำกับดูแลจึงเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งมีความท้าทายอย่างหนึ่งคือการหาความสมดุลระหว่างการพัฒนานวัตกรรม FinTech และการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความพร้อมในการใช้นวัตกรรมดังกล่าวกับบริการทางการเงิน¹⁵

¹⁵ จันทพร ศรีโพน. Law for ASEAN สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ประเทศไทยจะกลายเป็นศูนย์กลาง FinTech ในอาเซียนได้อย่างไร, 7 สิงหาคม 2560.

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech ซึ่งที่ผ่านมากฎหมายมีการแก้ไขปรับปรุงและออกประกาศหลักเกณฑ์ใหม่มาโดยตลอด ปัจจุบันประเทศไทยมีการออกกฎหมายใหม่ คือ พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ.2560 เป็นการรวบรวมกฎหมายสำคัญเกี่ยวกับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินให้มาอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน เพื่อเป็นการบูรณาการกฎหมายและเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลได้อย่างทันสมัยตามสถานการณ์ โดยเป้าหมายสำคัญมีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ เพื่อให้ระบบการชำระเงินสอดคล้องกับมาตรฐานสากล, เพื่อให้มีกฎหมายกำกับดูแลเป็นเอกภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลระบบชำระเงิน, เพื่อให้มีการกำกับดูแลที่ยืดหยุ่นทันต่อนวัตกรรมใหม่ๆ ทางด้านการชำระเงิน และเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและพัฒนาระบบชำระเงินสู่ระดับภูมิภาค โดยสาระสำคัญ ได้แก่ 1.การบริหารความเสี่ยงและความปลอดภัย 2.ความมั่นคงทางการเงินของผู้ประกอบการและให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง 3.การกำกับดูแลหลักธรรมาภิบาล 4.การคุ้มครองผู้ใช้บริการ 5.ประสิทธิภาพและการแข่งขันโดยมีการกำกับดูแลผู้ให้บริการอย่างเท่าเทียม สนับสนุนการให้บริการอย่างมีมาตรฐาน และส่งเสริมการแข่งขันและนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ¹⁶ โดยมีประกาศที่อาศัยอำนาจกฎหมายดังกล่าวอีกหลายฉบับ ดังนี้

1. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการกำหนดบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ พ.ศ. 2561
2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง 6 ฉบับ ได้แก่
 - 2.1 สนช. 5/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ
 - 2.2 สนช. 6/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ
 - 2.3 สนช. 7/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์
 - 2.4 สนช. 8/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
 - 2.5 สนช. 9/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
 - 2.6 สนช. 11/2561 เรื่อง นโยบายและมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศ
3. แนวปฏิบัติ เรื่องแนวทางการเข้าร่วมทดสอบและพัฒนานวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox) ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2559

¹⁶ธนาคารแห่งประเทศไทย, “พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน ยกระดับการกำกับดูแลตามมาตรฐานสากล,” BOT แห่งสยาม Magazine (มิถุนายน 2560) : หน้า 51

หมวด 1 ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ (เช่น ระบบการชำระเงินของ ธปท.) (ม.5 - ม.11)	หมวด 2 ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ (Designated Payment Systems) (ม.12 - ม.15)	หมวด 3 บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ (Designated Payment Services) (ม.16 - ม.23)												
BAHTNET, ICAS ธปท. ดูแล	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ขออนุญาต</th> <th>ขอขึ้นทะเบียน</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- รมว. คลัง ประกาศกำหนด</td> <td>- รมว. คลัง ประกาศกำหนด</td> </tr> <tr> <td>- รมว. คลัง อนุญาต</td> <td>- ขึ้นทะเบียนกับ ธปท.</td> </tr> </tbody> </table>	ขออนุญาต	ขอขึ้นทะเบียน	- รมว. คลัง ประกาศกำหนด	- รมว. คลัง ประกาศกำหนด	- รมว. คลัง อนุญาต	- ขึ้นทะเบียนกับ ธปท.	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ขออนุญาต</th> <th>ขอขึ้นทะเบียน</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- รมว. คลัง ประกาศกำหนด</td> <td>- รมว. คลัง ประกาศกำหนด</td> </tr> <tr> <td>- รมว. คลัง อนุญาต</td> <td>- ขึ้นทะเบียนกับ ธปท.</td> </tr> </tbody> </table>	ขออนุญาต	ขอขึ้นทะเบียน	- รมว. คลัง ประกาศกำหนด	- รมว. คลัง ประกาศกำหนด	- รมว. คลัง อนุญาต	- ขึ้นทะเบียนกับ ธปท.
ขออนุญาต	ขอขึ้นทะเบียน													
- รมว. คลัง ประกาศกำหนด	- รมว. คลัง ประกาศกำหนด													
- รมว. คลัง อนุญาต	- ขึ้นทะเบียนกับ ธปท.													
ขออนุญาต	ขอขึ้นทะเบียน													
- รมว. คลัง ประกาศกำหนด	- รมว. คลัง ประกาศกำหนด													
- รมว. คลัง อนุญาต	- ขึ้นทะเบียนกับ ธปท.													
หมวด 4 การกำกับดูแล การตรวจสอบ และการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงาน (ม.24 - ม.35)														
หมวด 5 การอุทธรณ์ (ม.36)														
หมวด 6 บทกำหนดโทษ - โทษทางปกครอง (ม.37 - ม.43) - โทษทางอาญา (ม.44 - ม.56)														
บทเฉพาะกาล (ม.57) - ผู้ซึ่งประกอบกิจการตามที่ รมว.คลัง ประกาศกำหนดอยู่แล้ว ถ้าต้องการประกอบกิจการต่อ ให้ยื่นคำขอภายใน 120 วัน นับแต่วันที่ รมว.คลัง ประกาศกำหนด และดำเนินกิจการต่อไป ได้จนกว่าจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น														

รูปภาพที่ 6 โครงสร้างทางกฎหมายของ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560¹⁷

3.1 หน่วยงานกำกับดูแล

จากเดิมกฎหมายได้กำหนดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะเพื่อวางนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง และติดตามดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์¹⁸ และธนาคารแห่งประเทศไทยรับผิดชอบในการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้บริการเพิ่มเติมที่จำเป็นเพื่อให้เกิดความเรียบร้อย¹⁹ แต่ปัจจุบันได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ.2560 จึงมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานผู้ทำหน้าที่เป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย

¹⁷ ธนาคารแห่งประเทศไทย, การกำกับดูแลตาม พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 [ออนไลน์], แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/PSA_Oversight/Pages/default.aspx [13 เมษายน 2561]

¹⁸ มาตรา 36 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544

¹⁹ มาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2551

3.1.1 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลโดยได้รับคำแนะนำจากธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจประกาศกำหนดให้บริการการชำระเงินใด เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับดูแลที่ต้องขออนุญาต หรือหากเป็นบริการการชำระเงินด้วยนวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และอยู่ระหว่างการทดสอบการให้บริการกับลูกค้าในวงจำกัดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินหรือประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง ก็สามารถกำหนดให้เป็บริการที่จะต้องขอขึ้นทะเบียน ซึ่งสามารถกำหนดประเภทหรือลักษณะของการประกอบธุรกิจได้ด้วย²⁰

3.1.2 ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ให้คำแนะนำกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการขออนุญาต หรือขอขึ้นทะเบียน และมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์การให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การดูแลฐานะทางการเงินและผลการดำเนินการ มาตรฐานในการประกอบธุรกิจ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารจัดการความเสี่ยง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการ การใช้บริการจากบุคคลภายนอก การเก็บรักษาและการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ การตรวจสอบและรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบ การคุ้มครองผู้ใช้บริการ การจัดทำบัญชี การส่งงบแสดงฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงาน การเก็บรักษาเงินสำหรับบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ และเรื่องอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการดูแล ความมั่นคง ความปลอดภัยของระบบการชำระเงิน การคุ้มครองผู้ใช้บริการ หรือการส่งเสริมการใช้บริการและการพัฒนาระบบการชำระเงิน²¹

3.2 การกำกับดูแลผู้ประกอบการในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ธุรกิจบริการการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FinTech เป็นรูปแบบการชำระเงินที่เน้นการใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนบริการเป็นหลัก จึงไม่เพียงแต่เป็นบริการที่ถูกคิดค้นจากธุรกิจประเภทสถาบันการเงินเท่านั้น แต่ถือว่าเป็นโอกาสของกลุ่มธุรกิจรายใหม่ที่มีใช้สถาบันการเงินแต่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสามารถคิดค้นและนำมาใช้แก้ปัญหากระบวนการชำระเงินรูปแบบเดิม หรือสร้างรูปแบบ

²⁰ มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ.2560

²¹ มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ.2560

การชำระเงินใหม่ ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startups จึงมีบทบาทมากขึ้นในการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีข้อได้เปรียบในด้านความเชี่ยวชาญและความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ

สำหรับการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ.2560 มีลักษณะและประเภทของบริการ ดังนี้²²

1. การให้บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัตรเอทีเอ็ม
2. การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์
3. การให้บริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่
 - 3.1 การให้บริการแก่ผู้รับบัตร (Acquiring)
 - 3.2 การให้บริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร (Payment Facilitating)
 - 3.3 การให้บริการรับชำระเงินแทน

4. การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่เป็นการโอนเงินระหว่างบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้โอนและผู้รับโอน (Fund Transfer) หรือการโอนเงินระหว่างผู้โอนและผู้รับโอนที่ไม่มีบัญชีเงินฝากธนาคารทั้งสองฝ่ายหรือมีเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (Money Remittance) ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการโอนเงินในประเทศหรือระหว่างประเทศ

โดยผู้ประกอบการที่ต้องการให้บริการตามข้อมูลข้างต้นแล้ว กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการทุกรายต้องขออนุญาต หรือ ขอขึ้นทะเบียนตามแต่กรณีก่อนให้บริการ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ด้านต่างๆ ไว้เป็นหลักเกณฑ์เดียวกันทั้งผู้ประกอบการขนาดใหญ่ และ Startup

3.2.1 การกำกับดูแลก่อนเริ่มกิจการ

เมื่อผู้ประกอบการเข้าข่ายเป็นผู้ให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด โดยประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนช. 5/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนช. 6/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ได้ระบุหลักเกณฑ์ในด้านเงื่อนไขและคุณสมบัติ ฐานะทางการเงิน ธรรมภิบาล ระบบสารสนเทศ การคุ้มครองผู้บริโภค และบทลงโทษ

²² ข้อ 2 ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ พ.ศ.2561

โดยหลายประการได้นำหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลภายใต้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2551 มาใช้ จึงขอสรุปดังนี้

3.2.1.1 การขออนุญาตก่อนให้บริการ

ผู้ประกอบการที่ต้องการเป็นผู้ให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ จะต้องมีการขออนุญาตประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินก่อนให้บริการ ตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีคุณสมบัติต่างๆ ดังนี้²³

1. ต้องเป็นนิติบุคคลประเภท บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย และมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการให้บริการด้านการชำระเงิน
2. มีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วในแต่ละประเภทของธุรกิจ ขั้นต่ำตั้งแต่ 10 ล้านบาท ไปจนถึง 100 ล้านบาท และหากผู้ประกอบการให้บริการหลายธุรกิจบริการ จะต้องมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในบริการสูงสุดของบริการเหล่านั้น
3. มีฐานะทางการเงินและการดำเนินงานที่มั่นคงแสดงให้เห็นถึงความสามารถที่จะให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง เช่น มีฐานะและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ส่วนของผู้ถือหุ้น แหล่งที่มาของเงินทุน และแผนการประกอบธุรกิจสำหรับระยะเวลา 3 ปี ซึ่งจะรวมถึงงบประมาณการรายได้ ค่าใช้จ่าย และงบลงทุน
4. ต้องไม่เคยถูกสั่งระงับการดำเนินงานทั้งหมดหรือบางส่วนชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนการอนุญาตหรือการขึ้นทะเบียน
5. ต้องไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หรือคำพิพากษาในความผิดฐานฟอกเงิน หรือเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้ก่อการร้าย หรือสนับสนุนการก่อการร้าย
6. มีกรรมการหรือผู้มีอำนาจจัดการนิติบุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายกำหนดไว้
7. ต้องมีกรรมการอย่างน้อย 1 คน ที่มีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย

ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นไว้สำหรับสถาบันการเงินที่ไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์บางประการ เนื่องจากเป็นกิจการที่มีคุณสมบัติครอบคลุมตามที่กำหนดอยู่แล้ว

²³ ข้อ 4.2.1 ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนข.5.2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

3.2.1.2 การขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ

ผู้ประกอบการทุกรายที่ต้องการเป็นผู้ให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ แต่ได้นำนวัตกรรมที่ใช้เทคโนโลยีใหม่และอยู่ระหว่างการเข้าทดสอบการให้บริการในขอบเขตที่จำกัดตามหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเกี่ยวกับการเข้าร่วมทดสอบและพัฒนา นวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox) จะมีการผ่อนปรนให้ผู้ประกอบการสามารถขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีการกำหนดคุณสมบัติไว้เหมือนกับการขออนุญาตก่อนให้บริการ ยกเว้นเพียงข้อกำหนดในเรื่องเงินทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้ว²⁴

3.2.2 การกำกับดูแลระหว่างดำเนินกิจการ

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดกรอบหลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลผู้ประกอบการที่เป็นผู้ให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านฐานะทางการเงินที่ต้องเป็นไปอย่างมั่นคงเพียงพอในการให้บริการที่ต่อเนื่อง ด้านธรรมาภิบาลที่ต้องบริหารจัดการกิจการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่ดีและมีการควบคุมภายในอย่างเหมาะสม ด้านการบริหารความเสี่ยงและความปลอดภัยที่ต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง และด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการที่ต้องสร้างกระบวนการที่เกิดความเป็นธรรม รักษาข้อมูลความลับ โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้²⁵

1. ด้านฐานะทางการเงิน ผู้ประกอบการต้องมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่าที่กำหนดโดยห้ามลดทุนจดทะเบียนดังกล่าว และหากจะเพิ่มทุนจะต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบเป็นหนังสือ รวมทั้งฐานะทางการเงินของกิจการต้องแสดงให้เห็นว่าสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง และไม่มีความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ใช้บริการ

2. ด้านธรรมาภิบาล ผู้ประกอบการต้องมีระบบการบริหารจัดการ การควบคุมภายใน และมีหลักธรรมาภิบาลที่ดี โดยการประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามแผน นโยบาย มาตรการ และระบบต่างๆ ตามที่ขออนุญาตหรือขึ้นทะเบียน ซึ่งต้องมีการดูแล และสอบทานกรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการให้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย โดยกิจการต้องมีกรรมการอย่างน้อย 1 คน ที่เป็นบุคคลสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบภายในเวลาที่กำหนด รวมทั้งกิจการต้องจัดโครงสร้าง

²⁴ ข้อ 4.2.2 ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนข.5.2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

²⁵ ข้อ 4.2 ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนข.6/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

องค์กรให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่และรับผิดชอบในการดูแลการประกอบธุรกิจให้ชัดเจน นอกจากนี้กฎหมายได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการและผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการไว้ และการดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ

3. ด้านการบริหารความเสี่ยงและความปลอดภัย ผู้ประกอบการต้องจัดให้มีกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมโดยกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรให้สอดคล้องกับรูปแบบธุรกิจ ขนาด ปริมาณธุรกรรม และความซับซ้อนในการให้บริการ เป็นต้น และต้องจัดให้มีแนวทางการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ การจัดให้มีระบบงานที่สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ การบริหารความเสี่ยงด้านระบบสารสนเทศ การใช้บริการจากบุคคลภายนอก การแต่งตั้งตัวแทน การเปลี่ยนแปลงการดำเนินการ และการรายงานและส่งงบการเงินให้กับธนาคารแห่งประเทศไทย

4. ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้ประกอบการต้องมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ เก็บรักษาข้อมูลความลับของผู้ใช้บริการ และบริหารจัดการข้อร้องเรียนอย่างเหมาะสม โดยต้องกำหนดข้อตกลงการให้บริการไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น สิทธิ หน้าที่ และความรับผิด เป็นต้น การดำเนินการให้มีการเปิดเผยค่าธรรมเนียม การดำเนินการเมื่อมีข้อร้องเรียนหรือข้อโต้แย้งจากผู้ใช้บริการต้องกำหนดกรอบเวลาเพื่อหาข้อยุติ และเมื่อแก้ไขข้อร้องเรียนดังกล่าวแล้วต้องแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องเรียนทราบโดยเร็ว รวมทั้งจัดให้มีช่องทางและวิธีการสำหรับการรับข้อร้องเรียนจากผู้ใช้บริการ

3.3 มาตรการสนับสนุนด้านการเข้าสู่ธุรกิจ

การสนับสนุนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดให้มีขึ้นเพื่อผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ที่ต้องการเข้าสู่ธุรกิจการให้บริการทางการเงินด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งผู้ประกอบการสามารถเข้าร่วมทดสอบและพัฒนานวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox) ซึ่งกำหนดขอบเขตการให้บริการที่จำกัด และทำหน้าที่ทดสอบนวัตกรรมก่อนออกใช้งานจริง โดย Regulatory Sandbox เป็นมาตรการที่มีขึ้นในหลายประเทศ²⁶

²⁷ “กล่องทราย” หรือ “Sandbox” หรือ “Regulatory Sandbox” จึงเป็นสถานที่ทดสอบนวัตกรรมทางเทคโนโลยีด้านการเงินที่จะช่วยผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจการได้ โดยที่ไม่ต้องขอ

²⁶ ศุภพัฒนรัชต์ วงศ์สินศิริกุล. ธนาคารแห่งประเทศไทย, เราเรียนรู้อะไรจากประสบการณ์การพัฒนาและการกำกับดูแลฟินเทคของต่างประเทศ [ออนไลน์], 12 กันยายน 2560. แหล่งที่มา

https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_13Sep2017.pdf

²⁷ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (DITP) ณ กรุงสิงคโปร์, Singapore FinTech [ออนไลน์], พฤศจิกายน 2559.

แหล่งที่มา http://www.ditp.go.th/contents_attach/157324/157324.pdf

อนุมัติตามกฎระเบียบล่วงหน้า รวมทั้งเป็นการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ให้เข้ามาทดสอบผลิตภัณฑ์หรือบริการของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาด

สำหรับขั้นตอนการสมัครและกรอบระยะเวลาการพิจารณา ผู้ประกอบการสามารถยื่นสมัครต่อธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อขอเข้าร่วม Regulatory Sandbox โดยต้องเสนอแผนการทดสอบกระบวนการ ขั้นตอน และสภาพแวดล้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะทดสอบ เพื่อจำกัดความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค เช่น จำนวน ประเภท หรือกลุ่มของผู้บริโภค และระยะเวลาการทดสอบใน Regulatory Sandbox ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละธุรกรรม ซึ่งควรมีระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี สำหรับการทดสอบนวัตกรรมทางการเงินใหม่มีหลักเกณฑ์ ได้แก่²⁸ ต้องเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย และขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว มีทรัพยากรด้านเงินทุนและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ กรรมการผู้บริหารต้องมีธรรมาภิบาล มีคุณสมบัติด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีความจำเป็นต้องใช้ Regulatory Sandbox เพื่อทดสอบนวัตกรรม มีความตั้งใจที่จะนำเสนอใช้ในวงกว้าง และต้องมีการศึกษาหรือมีผลงานการวิจัยสำหรับนวัตกรรมในระดับหนึ่งแล้ว

3.4 มาตรการสนับสนุนด้านเงินทุน

ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup มีความจำเป็นที่ต้องได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุน เพื่อให้สามารถเริ่มต้นและเสริมสมรรถนะของกิจการ รวมถึงพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีใหม่ สำหรับประเทศไทยยังไม่มีมาตรการด้านเงินทุนที่ชัดเจนสำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ทั้งการจัดการแหล่งเงินทุน หรือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้กับผู้ประกอบการกลุ่มดังกล่าว

ปัจจุบันมีเพียงโครงการให้ความช่วยเหลือเป็นครั้งคราวจากรัฐบาล เช่น²⁹ โครงการในการค้าประกันให้กับผู้ประกอบการ Startup ในกลุ่มนวัตกรรมและเทคโนโลยี ของบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) เพื่อให้สามารถเข้าถึงเงินกู้จากสถาบันการเงินได้ กำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติ วงเงินค้าประกัน ค่าธรรมเนียมการค้าประกัน และระยะเวลาการค้าประกัน³⁰ โดยรัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณในการสนับสนุนเป็นค่าธรรมเนียมการค้าประกันนี้ดังกล่าวเฉพาะปีแรก ให้กับผู้ประกอบการ สำหรับโครงการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจะให้สำหรับผู้ประกอบการที่ได้รับปัญหา เช่น อุทกภัย

²⁸ ข้อ 3.2 ตามแนวปฏิบัติ เรื่องแนวทางการเข้าร่วมทดสอบและพัฒนาวัตกรรมการนำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox) พ.ศ. 2559

²⁹ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง โครงการให้ความช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) พ.ศ.2558

³⁰ บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม, ผลิตภัณฑ์ค้าประกันสินเชื่อ Start-up Innovation [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.tcg.or.th/uploads/file/Brochure%20Start-up%20Innovaton.pdf> [6 มิถุนายน 2561]

เป็นต้น จึงยังไม่ใช่การจัดการแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ซึ่งผู้ประกอบการรายใหม่จำเป็นต้องใช้เงินทุนในการเริ่มต้นธุรกิจ เนื่องจากผู้ก่อตั้งอายุไม่มากทำให้เครดิตทางการเงินมีไม่มากเช่นกัน กอปรกับธุรกิจนี้มีความเสี่ยงสูงเกินกว่ามาตรฐานปกติที่ธนาคารพาณิชย์จะปล่อยเงินกู้ได้ง่าย จึงเป็นปัญหาของผู้ประกอบการในการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ และมักจะใช้เงินทุนส่วนตัวจึงเป็นปัญหาสำหรับผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ

3.5 มาตรการสนับสนุนด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถทั้งทางเทคโนโลยีและในด้านการเงิน การบริหารเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการจัดการองค์กรธุรกิจเพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดการเงินได้ รวมทั้งการพัฒนาทีมงานในการประกอบกิจการ เนื่องจากองค์กรธุรกิจจะต้องมีการวางหน้าที่ต่างๆ ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมาตรการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์โดยตรงจากภาครัฐ จึงทำให้นวัตกรรมที่ทันสมัยยังไม่ถูกนำมาพัฒนาและต่อยอดการใช้งานซึ่งอาจพบเพียงการผลักดันของภาคเอกชนต่างๆ ที่ต้องการวิจัยและพัฒนาต่อยอดธุรกิจด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงความพยายามร่วมมือกับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ที่มีศักยภาพ

3.6 มาตรการสนับสนุนด้านการพัฒนาแรงงาน

ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในด้านแรงงานและบุคลากรที่เป็นปัจจัยส่งเสริมในการขยายตัวของธุรกิจ ซึ่งเป็นอีกด้านที่มีข้อจำกัดมากที่สุดของประเทศไทย³¹ ธุรกิจจะเติบโตได้อย่างรวดเร็วจำเป็นต้องขับเคลื่อนด้วยแรงงานที่มีทักษะสูง โดยเฉพาะบุคลากรในสาขาวิศวกรรมซอฟต์แวร์ อาจจะประกอบด้วยบุคลากรที่มีทักษะต่างกัน เช่น การเขียนโปรแกรม การออกแบบ การตลาด และการขาย เป็นต้น ด้วยปัจจัยการกระจุกตัวของแรงงานกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และค่าจ้างที่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จึงเป็นปัญหาในการขาดแคลนแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญ หรือมีทักษะความสามารถทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ และจากแผนปฏิบัติการดิจิทัล สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2560 – 2564) โดยกระทรวงแรงงานมีกรอบในการพัฒนาแรงงานให้เข้าสู่เศรษฐกิจยุคดิจิทัลตามนโยบายของรัฐบาล มุ่งหวังที่จะมีแพลตฟอร์มเพื่อสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพแรงงานไทย แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีมาตรการในการ

³¹ จิรัฐ เจนพิงพร. ธนาคารแห่งประเทศไทย, ก้าวจาก SME สตาร์ทอัพ 3.0 สู่ เทคสตาร์ทอัพ 4.0. หน้า 3

พัฒนาแรงงานที่มีทักษะความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินที่จะสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup อย่างชัดเจน

3.7 มาตรการสนับสนุนด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี

มาตรการสนับสนุนด้านภาษีสำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในมุมมองของนักภาษีแล้ว Startup หมายถึงผู้ประกอบการที่มีการจดทะเบียนจัดตั้งได้ไม่นาน แต่สามารถสร้างผลประกอบการได้มากในระยะเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งนั่นเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจทั้งด้านรายได้ที่เกิดขึ้นจากผู้ประกอบการกลุ่มดังกล่าว และการจัดเก็บเงินภาษีได้เพิ่มขึ้น

สำหรับมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ ได้กำหนดให้มีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับ 5 รอบระยะเวลาบัญชี ในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพขับเคลื่อนเศรษฐกิจซึ่งมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งนวัตกรรม มีส่วนสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตอย่างยั่งยืน สำหรับมาตรการดังกล่าว มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ได้แก่³² เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และมีทุนที่ชำระแล้วไม่เกิน 5 ล้านบาท มีรายได้จากการขายสินค้าและการให้บริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาท โดยผู้ประกอบการรายใหม่มีคุณสมบัติ เช่น เป็นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเป้าหมายหลักที่มีศักยภาพขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Engine of Growth) ซึ่งรวมถึงกลุ่มเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง และต้องจัดแจ้งการขอใช้สิทธิกับกรมสรรพากร รวมทั้งต้องไม่ใช่สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

³² มาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 630) พ.ศ. 2560

บทที่ 4

กลไกทางกฎหมายสำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงิน ทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางทางการเงินแห่งหนึ่งที่มีความสำคัญ และเป็นพื้นที่ที่ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ให้ความสนใจที่จะลงทุนด้วยปัจจัยด้านต้นทุนในการบริการ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย และทักษะความรู้ความสามารถในระดับสูงของแรงงานในประเทศ แต่สิงคโปร์ก็ยังจำเป็นต้องก้าวทันต่อกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ภาครัฐจึงมีการผลักดันการลงทุนในด้าน FinTech เป็นอย่างมาก พร้อมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจ FinTech เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายชาติอัจฉริยะ (Smart Nation) ที่มีวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ดิจิทัล และวางทิศทางระยะยาวในอนาคต โดยใช้เทคโนโลยีในการอำนวยความสะดวกให้กับธุรกิจทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งสิงคโปร์มีการพัฒนาธุรกิจ FinTech ทั้งการสร้างระบบนิเวศทาง FinTech, แพลตฟอร์มด้านการธนาคาร, มาตรการ SandBox, โครงการเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเงิน และส่งเสริมกลุ่มนักวิจัย นักประดิษฐ์ และผู้เชี่ยวชาญที่จะสร้างความสามารถอย่างต่อเนื่องให้กับธุรกิจ FinTech

การที่สิงคโปร์มีการลงทุนและพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลให้เป็นรูปธรรม และพัฒนาองค์ประกอบอื่นๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดทำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การให้บริการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ และการให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับประชาชน จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สิงคโปร์ประสบความสำเร็จในด้านเทคโนโลยีทั้งในและนอกประเทศ อย่างไรก็ตาม สิงคโปร์มีการมุ่งเน้นการกำกับดูแลพร้อมกับการสนับสนุนธุรกิจ FinTech ใน 2 เรื่อง ได้แก่³³ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม รวมถึงการส่งเสริมความปลอดภัยและความมั่นคงในการใช้นวัตกรรมและการอำนวยความสะดวกด้วยการสร้างระบบนิเวศที่เหมาะสมสำหรับการสร้างและใช้นวัตกรรม สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจด้านชำระเงิน มีดังนี้

1. Payment and Settlement Systems (Finality and Netting) Act พ.ศ.2545
2. Payment System (Oversight) Act พ.ศ.2549
3. Money-Changing and Remittance Businesses Act พ.ศ.2551
4. ประกาศ (Notices) และแนวปฏิบัติ (Guidelines) ของธนาคารกลางสิงคโปร์

³³ จันทพร ศรีโพน. Law for ASEAN สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, การกำกับดูแลฟินเทคในสิงคโปร์ [ออนไลน์], 20 กันยายน 2560. แหล่งที่มา <https://lawforasean.com/blog/2017/09/regulation-of-fintech-in-singapore>

4.1 หน่วยงานกำกับดูแล

ธุรกิจรูปแบบ FinTech เป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายให้ความสนใจ เนื่องจากเป็นประโยชน์และอาจมีผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของประเทศ รวมทั้งเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอบริการทางการเงิน ซึ่งจะช่วยผลักดันเศรษฐกิจให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นที่ต้องให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลและสร้างระบบนิเวศเพื่อให้เกิดการริเริ่มและพัฒนานวัตกรรมเหล่านั้น โดยประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่เปิดโอกาสให้กับผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศเข้ามาลงทุนในธุรกิจ FinTech และให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว

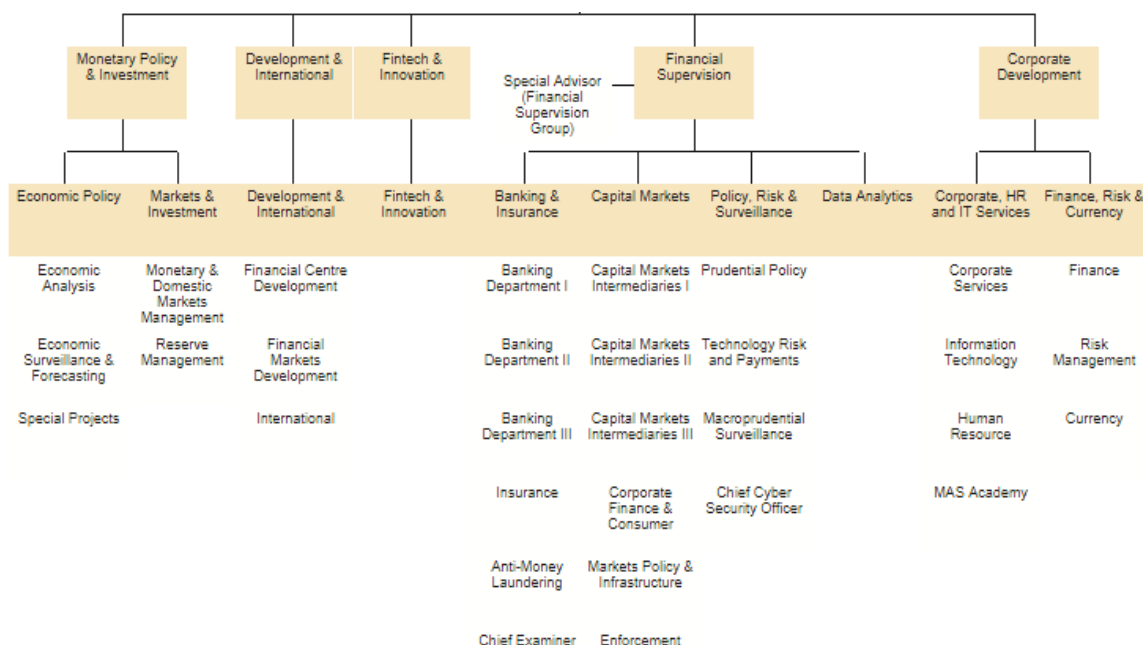
4.1.1 Monetary Authority of Singapore (MAS)

ธนาคารกลางสิงคโปร์ เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลการธนาคาร ประกันภัย หลักทรัพย์ และภาคการเงินของประเทศสิงคโปร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2514 ตามกฎหมาย Monetary Authority of Singapore Act มีบทบาทในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นศูนย์กลางทางการเงินของสิงคโปร์และด้านการกำกับดูแลเกี่ยวกับบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานที่มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในด้านธุรกิจ FinTech ธนาคารกลางสิงคโปร์มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลอย่างครบวงจรในหน่วยงานเดียว จึงสามารถประสานงานและดูแลให้กฎระเบียบมีความสอดคล้องต้องกัน เนื่องจากธุรกิจ FinTech มีหลากหลายประเภททั้งด้านตลาดทุน การธนาคาร การชำระเงิน และการให้บริการหลายด้านในธุรกิจเดียว จึงเป็นปัจจัยที่ประเทศสิงคโปร์มีความแตกต่างจากประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ³⁴ ปัจจุบันสิงคโปร์มีกิจการสถาบันการเงินในประเทศกว่า 1,200 แห่งที่เสนอผลิตภัณฑ์และบริการมากมายหลายประเภท ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาการอย่างสมบูรณ์แบบในภาคการเงิน ธนาคารกลางสิงคโปร์จึงต้องมีมาตรฐานในการกำกับและควบคุมดูแลธุรกิจต่างๆ รวมทั้งการออกกฎระเบียบในการบริหารความเสี่ยง การจัดการนวัตกรรมที่ดี และการพัฒนาที่มั่นคงยั่งยืนของภาคบริการทางการเงิน

โครงสร้างของธนาคารกลางสิงคโปร์ มีการแยกการกำกับดูแลเฉพาะธุรกิจ FinTech โดยจัดตั้ง **Fintech and Innovation Group (FTIG)** เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบด้านนโยบายในการกำกับดูแลวางแผนกลยุทธ์ และการพัฒนาให้มีการอำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อบริหารความเสี่ยงที่ดีขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของภาคการเงิน โดยจะแยกหน้าที่ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ Payments & Technology Solutions Office, Technology Infrastructure Office

³⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

และ Technology Innovation Lab ซึ่งทั้งหมดจะรับผิดชอบเกี่ยวกับธุรกิจ FinTech จึงถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยภาพรวมของโครงสร้างภายในธนาคารกลางสิงคโปร์ มีดังนี้

รูปภาพที่ 7 โครงสร้างองค์กรของ Monetary Authority of Singapore (MAS)³⁵

4.1.2 The Accounting and Corporate Regulatory Authority (ACRA)

หน่วยงานกำกับดูแลของรัฐบาลสิงคโปร์ ที่มีภารกิจในการตอบสนองและกฎระเบียบที่เชื่อถือได้เพื่อการดำเนินธุรกิจ โดยจะให้บริการด้านเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เป็นตัวแทนของรัฐบาลในเรื่องการจดทะเบียน และการกำกับดูแลหน่วยธุรกิจ รวมทั้งสนับสนุนสาธารณะชนให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับโครงสร้างธุรกิจใหม่ และความต้องการด้านธรรมาภิบาลและการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน

4.1.3 SPRING Singapore

ในฐานะหน่วยงานพัฒนาองค์กรโดยทำงานร่วมกับคู่ค้าทางธุรกิจเพื่อช่วยธุรกิจในด้าน การจัดหาแหล่งเงินทุน พัฒนาความสามารถ การจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการเข้าถึงตลาด

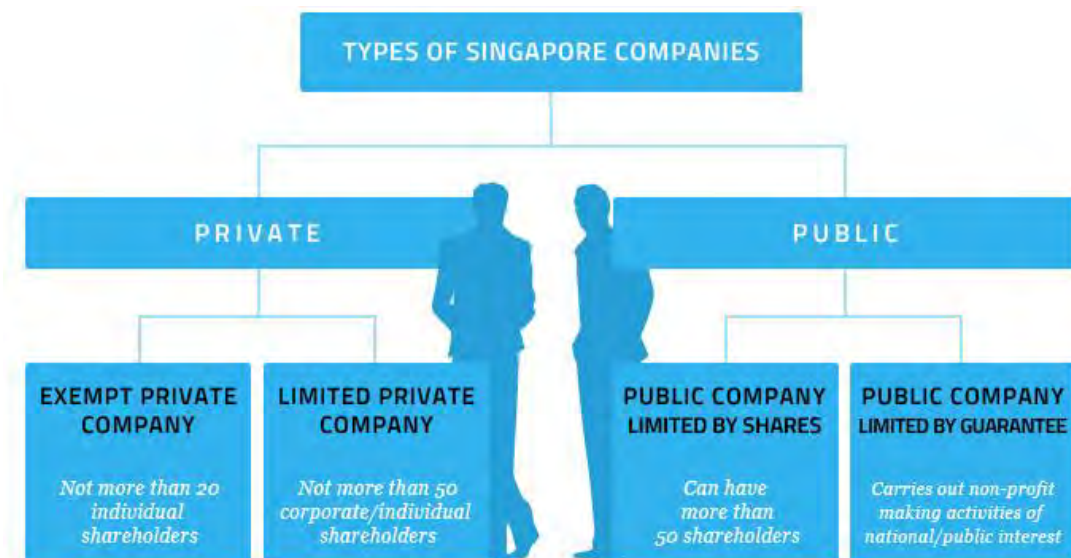
³⁵ Monetary Authority of Singapore, Organisation Structure [online], Available from <http://www.mas.gov.sg/About-MAS/Overview/Organisation-Chart.aspx> [27 มีนาคม 2561]

4.2 การกำกับดูแลผู้ประกอบการในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศที่ต้องการเป็นผู้ให้บริการด้านการชำระเงินมีการกำหนดให้ต้องจดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลรูปแบบต่างๆ ผ่าน Accounting and Corporate Regulatory Authority (ACRA) โดยมีการกำหนดรูปแบบของกิจการไว้หลากหลายตามขนาด โครงสร้าง และวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการเพื่อดำเนินกิจการภายในประเทศ สำหรับผู้ประกอบการ Startup สามารถเลือกจัดตั้งกิจการเป็นประเภทใดก็ได้ แบ่งได้ดังนี้³⁶

1. กิจการคนเดียว (Sole-Proprietorships) เป็นกิจการที่มีเจ้าของบริหารงานเพียงบุคคลเดียวหรือบริษัทเดียว
2. ห้างหุ้นส่วน (Partnerships) เป็นกิจการที่มีหุ้นส่วนระหว่าง 2 คน จนถึง 20 คน หากมีมากกว่าจะต้องตั้งเป็นบริษัท
3. ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited Partnerships) เป็นกิจการที่มีหุ้นส่วนอย่างน้อย 2 คน จำนวนนี้ 1 คนจะเป็นหุ้นส่วนที่ไม่จำกัดความรับผิด และที่เหลือจะเป็นหุ้นส่วนที่จำกัดความรับผิดจากหนี้ และภาระผูกพัน
4. ห้างหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด (Limited Liability Partnerships) เป็นกิจการที่มีหุ้นส่วนอย่างน้อย 2 คน ทั้งหมดจะจำกัดความรับผิด
5. สาขาของกิจการต่างชาติ (Branch of a Foreign Company) กำหนดให้ต้องมีผู้กระทำการแทนขั้นต่ำ 1 คน และจำนวนนี้ต้องมีพลเมืองสิงคโปร์อย่างน้อย 1 คน
6. กิจการประเภทบริษัท มีลักษณะที่สำคัญอยู่ 2 ประเภท คือ บริษัทจำกัด (Private Company) และ บริษัทมหาชน (Public Company) โดยแต่ละประเภทจะมีเงื่อนไขที่แตกต่างกันดังนี้

³⁶Accounting and Corporate Regulatory Authority (ACRA), Setting Up in Singapore [online], Available from <https://www.acra.gov.sg/components/wireframes/howToGuidesChapters.aspx?pageid=1755#1757>

รูปภาพที่ 8 นิติบุคคลประเภทบริษัทในสิงคโปร์³⁷

สำหรับผู้ประกอบการ FinTech รายใหม่ ธนาคารกลางสิงคโปร์ได้จัดให้เป็นธุรกิจที่ไม่ต้องขออนุญาต³⁸ ตามขั้นตอนที่กำหนดในส่วนศูนย์กลางทางการเงินอัจฉริยะ (Smart Financial Centre) เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการธุรกิจ FinTech และเป็นการสนับสนุนหรือให้คำแนะนำธุรกิจตลอดการดำเนินการ แต่หากมีบริการที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินภายในและระหว่างประเทศ จะถูกกำกับดูแลภายใต้กฎหมาย 2 ฉบับ คือ Payment and Settlement Systems (Finality and Netting) Act พ.ศ.2545 และ Money-Changing and Remittance Businesses Act พ.ศ.2551 โดยการพิจารณาออกใบอนุญาตจะกำหนดหลักเกณฑ์ด้านคุณสมบัติที่ต้องจดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคล มีสถานะทางการเงิน ทุนจดทะเบียน โครงสร้างการเป็นเจ้าของและการถือหุ้น และเงื่อนไขอื่นๆ ตามที่กำหนด ปัจจุบันธนาคารกลางสิงคโปร์ได้ปรับกฎเกณฑ์ให้ผู้ประกอบการสามารถขอใบอนุญาตประกอบกิจการการให้บริการการชำระเงินเพียงครั้งเดียว แต่สามารถใช้ได้กับกิจกรรมการชำระเงินทุกประเภท ทั้งนี้ ธนาคารกลางสิงคโปร์ยังคงใช้มาตรฐานเดิมในการปกป้องและคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภคในทางไซเบอร์³⁹

³⁷ Rikvin, Types of Business Entities in Singapore [online], Available from

<https://www.rikvin.com/incorporation/types-of-business-entities-in-singapore> [26 มีนาคม 2561]

³⁸ Monetary Authority of Singapore, How can I apply for a "FinTech licence"? [online], Available from

<http://www.mas.gov.sg/Singapore-Financial-Centre/Smart-Financial-Centre/FAQs/Regulations-and-Guidelines/2016/Regulations-2.aspx> [26 มีนาคม 2561]

³⁹ จันทพร ศรีโพน. Law for ASEAN สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, การกำกับดูแลฟินเทคในสิงคโปร์, หน้า 3.

อย่างไรก็ตาม การกำกับดูแลตามกฎหมายไม่ได้มีการแบ่งแยกหลักเกณฑ์ไว้เฉพาะสถาบันการเงิน ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ และผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup เมื่อต้องการเป็นผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ภายในประเทศไว้ แต่อย่างไร

4.3 มาตรการสนับสนุนด้านการเข้าสู่ธุรกิจ

ผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่เกิดขึ้นใหม่โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม FinTech มาสนับสนุนบริการทางการเงิน กำลังสร้างความซับซ้อนให้กับรูปแบบการให้บริการ ซึ่งการเริ่มต้นของผู้ประกอบการ Startup อาจเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ ธนาคารกลางสิงคโปร์จึงได้สนับสนุนมาตรการ Regulatory Sandbox เพื่อเปิดโอกาสให้กับผู้ประกอบการเข้ามาทดลองนำเสนอบริการให้กับผู้บริโภคในพื้นที่หรือสภาพแวดล้อมที่จำกัดภายใต้กรอบหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่สามารถยืดหยุ่นได้ โดยตั้งเงื่อนไขว่านวัตกรรมที่เข้ามาทดสอบต้องสามารถดูแลคุ้มครองผู้บริโภค และดูแลจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สำหรับผู้ประกอบการที่จะเข้าร่วมทดสอบตามมาตรการ Regulatory Sandbox ธนาคารกลางสิงคโปร์กำหนดให้กิจการใดก็ตามที่จดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลที่มีความต้องการใช้เทคโนโลยีรูปแบบใหม่เพื่อจัดหารบริการทางการเงิน โดยมีมาตรการที่จะได้รับการควบคุมดูแลโดยธนาคารกลางสิงคโปร์เป็นการเฉพาะ⁴⁰ ซึ่งธนาคารกลางสิงคโปร์ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของผู้เข้าร่วมทดสอบใน Regulatory Sandbox ได้แก่ จัดตั้งเป็นนิติบุคคล ขอใบอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กรอบการใช้นวัตกรรม เช่น กลุ่มลูกค้า ประโยชน์ที่จะได้รับ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ สำหรับความเหมาะสมในการเข้าร่วมมีการกำหนดไว้ดังนี้

1. รูปแบบของวิธีการทาง FinTech ต้องเป็นการบุกเบิกทางเทคโนโลยีด้านการเงิน หรือใช้ในแนวทางที่เป็นการบุกเบิกธุรกิจในรูปแบบใหม่
2. วิธีการทาง FinTech ต้องเป็นการแสดงให้เห็นถึงปัญหา หรือประเด็นที่สำคัญ หรือเกิดประโยชน์แก่ผู้บริโภคหรือผู้ประกอบการ
3. ผู้เข้าร่วมต้องมีเจตนาและความสามารถในการใช้ FinTech ภายในประเทศสิงคโปร์ในขนาดพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นหลังจากพ้นภาวะใน Regulatory Sandbox แล้ว
4. ลำดับการทดสอบและผลลัพธ์ของมาตรการจะต้องถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน และผู้เข้าร่วมจะต้องรายงานต่อธนาคารกลางสิงคโปร์เกี่ยวกับความก้าวหน้าของการทดลองตามเวลาที่ตกลงกัน

⁴⁰ Monetary Authority of Singapore, FREQUENTLY ASKED QUESTIONS ON MAS FINTECH REGULATORY SANDBOX [online], 16 November 2016. Available from <http://www.mas.gov.sg/~media/Smart%20Financial%20Centre/Sandbox/FAQs.pdf>

5. ขอบเขตของเงื่อนไขที่เหมาะสมควรถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนสำหรับมาตรการที่จะถูกใช้ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการปกป้องผลประโยชน์ของผู้บริโภคอย่างเพียงพอ และรักษาซึ่งความปลอดภัยและการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมทางการเงิน

6. ความเสี่ยงที่สำคัญที่พืงเห็นได้อันเกิดจากวิธีการทาง FinTech ต้องได้รับการประเมินและหาแนวทางป้องกันไว้แล้ว

7. ทางออกที่ยอมรับได้และแนวทางการดำเนินงานในช่วงเปลี่ยนผ่านควรมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนในกรณีวิธีการทาง FinTech จะต้องสิ้นสุดลง หรือสามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้ในขนาดพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นหลังจากพ้นจากมาตรการ

ทั้งนี้ ภายใน Regulatory Sandbox จะกำหนดวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดตามระยะเวลาที่ตกลงกัน ซึ่งในระหว่างดำเนินการผู้ประกอบการอาจไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์บางประการที่กำหนดไว้สำหรับการจัดหาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินแก่ลูกค้า แต่จะกระทำเช่นนั้นได้ในระยะเวลา ขอบเขต และเฉพาะกับเงื่อนไขหรือการป้องกันตามที่ระบุไว้ ทั้งนี้ เมื่อกระบวนการเสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กำหนดแล้ว กิจกรรมที่ผ่านการทดสอบจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายเหมือนเช่นกิจกรรมอื่น

4.4 มาตรการสนับสนุนด้านเงินทุน

แหล่งเงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ตลอดกระบวนการทั้งขั้นตอนการคิดค้นสร้างสรรค์ การพัฒนา และเมื่อมีความพร้อมที่จะเป็นผู้ให้บริการทั้งในและต่างประเทศ จึงต้องได้รับการสนับสนุนในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การกำหนดกรอบการใช้เงินทุนดังกล่าว และการประเมินผล ซึ่งประเทศสิงคโปร์มีแนวทางที่ผลักดันให้ประเทศเป็นศูนย์กลางการทางการเงิน และให้เป็นสถานที่สำหรับผู้ประกอบการ Startup ที่มีเทคโนโลยีสมัยใหม่สามารถเติบโตได้ จึงมีมาตรการจากภาครัฐหลายโครงการในการสนับสนุนแหล่งเงินทุนตลอดวงจรทางธุรกิจของผู้ประกอบการ

4.4.1 FSTI Proof Of Concept (POC) Scheme

โครงการ Proof of Concept (POC) ของธนาคารกลางสิงคโปร์ โดย Financial Sector Technology and Innovation (FSTI) มีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมการดำเนินการทดลองในภาคบริการทางการเงิน และพัฒนาเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมทางการเงินผ่านโครงการดังกล่าว โดยธนาคารกลางสิงคโปร์ได้ให้การสนับสนุนเงินทุนมากถึง 50 – 70 % ของต้นทุนตามประเภทโครงการสูงสุดไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ เป็นระยะเวลา 18 เดือน ตามเงื่อนไขของโครงการ สำหรับสถาบันการเงิน

และผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีหรือดำเนินธุรกิจโดยใช้วิธีการทางเทคโนโลยีและได้ร่วมมือกับสถาบันการเงินเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหาในอุตสาหกรรมการเงิน มีการกำหนดรูปแบบโครงการ ได้แก่

1. รูปแบบโครงการที่เป็นลักษณะการพัฒนาตามแนวคิดในการแก้ไขปัญหาของวงการอุตสาหกรรมโดยใช้เทคโนโลยีหรือกระบวนการทางธุรกิจ และจะเข้าเกณฑ์ที่ได้รับการสนับสนุนประมาณ 50% สูงสุด 200,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ของต้นทุนที่เหมาะสมกับโครงการที่ได้รับการสนับสนุน

2. รูปแบบโครงการที่เป็นลักษณะการทดสอบมุ่งต่อการตอบสนองต่อความไม่แน่นอนของกฎระเบียบเกี่ยวกับความเสี่ยงและผลประโยชน์จากกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยนวัตกรรม ซึ่งจะเข้าเกณฑ์ได้รับการสนับสนุนประมาณ 70% สูงสุด 200,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ของต้นทุนที่เหมาะสมกับโครงการที่ได้รับการสนับสนุน

ทั้งนี้ ผู้ขอรับการสนับสนุนจะต้องนำเสนอรายละเอียดครอบคลุมถึงลักษณะของปัญหาวิธีแก้ไข ขอบเขตโครงการ ทรัพยากรทางการเงินและเทคโนโลยี ผลลัพธ์ และความเสี่ยง เป็นต้น⁴¹

4.4.2 Startup SG Founder⁴²

โครงการ Startup SG Founder ต้องการให้เกิดการสนับสนุน การให้คำปรึกษา และการให้ทุนเริ่มต้นแก่ผู้ประกอบการ Startup ที่มีแนวคิดในการนำเสนอรูปแบบธุรกิจใหม่ โดยหน่วยงาน SPRING SG จะจัดหาเงินทุนมาให้กับผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มต้นตามแนวคิดที่เป็นไปได้ เพื่อสร้างรูปแบบธุรกิจที่มีความแข็งแกร่งของทีมผู้บริหารและมูลค่าทางการตลาด โดยได้แต่งตั้ง Accredited Mentor Partners (AMP) ช่วยตัดสินใจและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นไปพร้อมกับผู้สมัคร การอนุมัติเงินทุนจะได้รับแบ่งจ่ายเป็น 2 งวดตามโครงการที่ได้รับการอนุมัติ ในระยะเวลา 12 เดือน โดยกำหนดสิทธิ์ตามโครงการดังกล่าวนี้เปิดให้แก่บุคคลชาวสิงคโปร์ / ผู้มีถิ่นพำนักถาวรทุกคนที่เป็นผู้ประกอบการรายใหม่และดำเนินธุรกิจเป็นครั้งแรก

⁴¹ Monetary Authority of Singapore, Financial Sector Technology & Innovation (FSTI) Scheme - Proof-of-concepts, Annex A – Project Proposal Outline [online], Available from <http://www.mas.gov.sg/Singapore-Financial-Centre/Smart-Financial-Centre/FSTI-Proof-Of-Concept-Scheme.aspx> [30 มีนาคม 2561]

⁴² SPRING SINGAPORE, Startup SG Founder [online], 15 November 2017. Available from <http://www.startupsg.net/startupsg-founder/>

4.4.3 Startup SG Equity⁴³

Startup SG Equity เป็นโครงการที่รัฐบาลจะร่วมลงทุนกับนักลงทุนรายที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเริ่มต้นธุรกิจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นการลงทุนของภาคเอกชนในการเริ่มต้นใช้เทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่ในประเทศสิงคโปร์ โดยคุณสมบัติทางธุรกิจที่สำคัญได้แก่ นวัตกรรม หรือทรัพย์สินทางปัญญาที่จะนำมาใช้ ต้องแสดงให้เห็นถึงรูปแบบธุรกิจที่สามารถทำงานได้ในเชิงพาณิชย์จากผลิตภัณฑ์และการให้บริการ สามารถรักษาความปลอดภัยได้ในระดับที่ยอมรับได้ เพิ่มมูลค่าและศักยภาพให้กับเป้าหมายทั้งในและต่างประเทศได้อย่างชัดเจน มีทีมผู้บริหารที่มุ่งมั่นและมีทักษะความสามารถ

4.4.4 Startup SG Tech⁴⁴

การเริ่มต้นเข้าโครงการ Startup SG Tech ถือเป็น การเข้าแข่งขันเพื่อกระตุ้นการเติบโตทางธุรกิจ เป็นข้อเสนอที่จะได้รับการประเมินจากทั้งด้านเทคนิคและด้านการค้าโดยทีมผู้ตรวจสอบ ซึ่งจะได้รับสนับสนุนเงินทุน โดยผู้สมัครในโครงการดังกล่าวอาจได้รับเงินทุนตามโครงการ Proof of Concept (POC) หรือ Proof of Value (POV) อีกด้วย ขึ้นอยู่กับขั้นตอนหรือโซลูชันของการพัฒนาเทคโนโลยี โดยโซลูชันจะต้องแสดงให้เห็นถึงการใช้วิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีในระดับที่เป็นความก้าวหน้าทางนวัตกรรม เช่น การเป็นเทคโนโลยีที่แตกต่างหรือเป็นรูปแบบใหม่ในตลาดเดิม นำไปสู่การสร้างประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้

4.5 มาตรการสนับสนุนด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ

การสนับสนุนในการพัฒนาผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup เพื่อสามารถพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถและศักยภาพระดับสูงในภาคการเงินผ่านการให้คำปรึกษา และการจัดหาแหล่งข้อมูล โดยผู้ประกอบการอาจมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจมาก่อน หรืออาจมีพื้นฐานทางด้านธุรกิจมาบ้างแล้ว แต่จะมีการสนับสนุนให้ผู้มีความเชี่ยวชาญโดยตรงมาช่วยเหลือในธุรกิจ Startup ของผู้ประกอบการ และช่วยให้ธุรกิจสามารถเติบโตตามกระบวนการที่เหมาะสมไม่เกิดข้อผิดพลาดอันร้ายแรง เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้

⁴³ SPRING SINGAPORE, Startup SG Equity [online], 28 March 2018. Available from <http://www.startupsg.net/wp-content/uploads/2017/05/FAQ-on-Startup-SG-Equity.pdf>

⁴⁴ SPRING SINGAPORE, Startup SG Tech [online], 28 March 2018. Available from http://www.startupsg.net/wp-content/uploads/2017/05/Startup-SG-Tech-FAQ_Enterprise-Singapore_28-March-2018.pdf

4.5.1 Startup SG Accelerator⁴⁵

เป็นโครงการที่สนับสนุนเร่งให้ผู้ประกอบการเกิดการเติบโตเชิงกลยุทธ์ ซึ่งจะมีบทบาทในการกระตุ้นโอกาสการเติบโตให้กับกิจการที่เพิ่งเริ่มต้นธุรกิจ โดยช่วยเหลือด้านประสบการณ์และให้คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัท โครงการดังกล่าวจะสนับสนุนทุนสำหรับโปรแกรมที่ช่วยให้กิจการเริ่มต้นพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ ปรับปรุงการเข้าถึงตลาด ฯลฯ เป็นการเริ่มต้นให้คำปรึกษาในการจ้างที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คำแนะนำด้านการจัดการและเทคนิคกับธุรกิจ Startup รวมทั้งสนับสนุนให้ธุรกิจรายใหม่มีแผนธุรกิจในระยะยาว และมีทีมผู้บริหารที่ได้รับการพิสูจน์และมีประสบการณ์ความชำนาญที่เหมาะสมสำหรับการเริ่มต้นธุรกิจใหม่จากระยะแรกสู่การเติบโตที่สูงขึ้น

4.5.2 Startup SG Talent⁴⁶

โครงการที่เน้นแผนงานส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยสำหรับผู้ประกอบการที่มีพรสวรรค์และมีแนวโน้มว่าจะเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการ Startup ในสิงคโปร์ โดยพัฒนาความสามารถและจูงใจผู้ประกอบการทั่วโลกที่สามารถเสริมทักษะภายในประเทศสิงคโปร์และนำไปสู่การสร้างระบบนิเวศเริ่มต้นที่ดีขึ้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งโครงการ Startup SG Talent - EntrePass จะช่วยให้บุคคลทุกสัญชาติที่มีสิทธิ์สามารถเริ่มต้นและดำเนินธุรกิจ Startup ในประเทศสิงคโปร์ได้ แต่ต้องจดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลไม่เกิน 6 เดือน และตอบสนองการประยุกต์ใช้ในฐานะผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยี และผู้ลงทุนรายใหม่

4.6 มาตรการสนับสนุนด้านการพัฒนาทักษะแรงงาน

การเติบโตของผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup จำเป็นต้องมียอดประกอบด้านแรงงานที่มีทักษะเฉพาะด้านเข้ามาร่วมงานในกิจการ เพื่อให้เกิดการเติบโตได้อย่างรวดเร็ว การที่ประเทศสิงคโปร์มีผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินจำนวนมากเป็นเหตุผลสำคัญที่จะยกระดับเป็นศูนย์กลางทางการเงินระดับภูมิภาคหรือระดับโลก ซึ่งประเทศสิงคโปร์ยังคงพยายามดึงดูดความสามารถและผู้ชำนาญในระดับชั้นนำจากต่างประเทศ ขณะเดียวกันยังสนับสนุนโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของ

⁴⁵ SPRING SINGAPORE. Startup SG Accelerator [online], Available from <http://www.startupsg.net/startupsg-accelerator/> [10 พฤษภาคม 2561]

⁴⁶ SPRING SINGAPORE. Startup SG Talent [online], Available from <http://www.startupsg.net/startupsg-talent/> [10 พฤษภาคม 2561]

ผู้เชี่ยวชาญภาคการเงินและเพื่อเสริมสร้างความสามารถพิเศษในท้องถิ่น โดยแรงงานของประเทศสิงคโปร์ จะมีการศึกษาในระดับสูง มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน และมีความเป็นสากลทั้งสังคมและวัฒนธรรม

4.6.1 Institute of Banking and Finance Standards Training Scheme (IBF-STTS) and Financial Training Scheme (FTS)⁴⁷

สถาบัน IBF-STTS ให้การสนับสนุนทางการเงินสำหรับโปรแกรมการฝึกอบรมและการประเมินผลที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ซึ่งเป็นกรอบความสามารถที่มีโครงสร้างกำหนดมาตรฐานสำหรับความสำเร็จของมืออาชีพเพื่อยกระดับมาตรฐานแรงงานและบริการฝึกอบรมด้านการเงินของประเทศสิงคโปร์ และสำหรับโครงการ FTS มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการพัฒนาความเชี่ยวชาญของภาคการเงินโดยให้การสนับสนุนทางการเงินตามโครงการที่มุ่งพัฒนาทักษะและความสามารถของแรงงานในภาคการเงินของประเทศสิงคโปร์ รวมทั้งส่งเสริมทักษะการทำงานเพื่อเข้าสู่พื้นที่ธุรกิจใหม่หรือการพัฒนาทักษะที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีความชำนาญมากขึ้น สำหรับโครงการดังกล่าวจะสนับสนุนเงินสำหรับค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมโดยตรงที่เกิดขึ้นให้กับผู้เข้าร่วมที่เป็นพลเมืองของสิงคโปร์หรือมีถิ่นที่อยู่ถาวรในสิงคโปร์

4.6.2 Financial Scholarship Programme (FSP)⁴⁸

โครงการสนับสนุนทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทเพื่อพัฒนาผู้เชี่ยวชาญในภาคการเงินและเทคโนโลยี โดย The Financial Sector Development Fund (FSDF) ร่วมกับธนาคารกลางสิงคโปร์ จะพิจารณาส่งผู้ที่มีคุณสมบัติได้รับคัดเลือกเข้ารับทุนการศึกษาในสาขาที่กำหนดไว้ ได้แก่ Specialised Finance, Finance / Applied Finance / Financial Economics, Risk Management, Actuarial Science, Technology

⁴⁷ Monetary Authority of Singapore, ENHANCEMENTS TO THE IBF-STTS AND FTS [online], 29 September 2016. Available from [https://www.ibf.org.sg/programmes/Documents/Circular%20for%20FTS%20IBF-STTS%20Revisions%20\(002\).pdf](https://www.ibf.org.sg/programmes/Documents/Circular%20for%20FTS%20IBF-STTS%20Revisions%20(002).pdf)

⁴⁸ Monetary Authority of Singapore, Skilled Workforce [online], Available from <http://www.mas.gov.sg/Singapore-Financial-Centre/Value-Propositions/Skilled-Workforce.aspx>

4.7 มาตรการสนับสนุนด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี

โครงการยกเว้นภาษีสำหรับธุรกิจรายใหม่ หรือ Startup เพื่อสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการ และช่วยให้ธุรกิจท้องถิ่นของสิงคโปร์สามารถเติบโตขึ้นได้ เนื่องจากผู้ประกอบการกลุ่มดังกล่าวกำลังสร้างขีดความสามารถสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดคุณสมบัติของกิจการที่จะได้รับการยกเว้นภาษีเป็นระยะเวลา 3 ปีติดต่อกัน ได้แก่⁴⁹ ต้องเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์, ต้องเป็นบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสิงคโปร์ และต้องเป็นบริษัทที่ไม่มีผู้ถือหุ้นมากกว่า 20 ราย รวมถึงมีการกำหนดเงื่อนไขการใช้สิทธิ์ตามกรณีต่างๆไว้

⁴⁹ Inland Revenue Authority of Singapore, Tax Exemption Scheme for New Start-Up Companies [online], Available from <https://www.iras.gov.sg/irashome/Businesses/Companies/Learning-the-basics-of-Corporate-Income-Tax/Common-Tax-Reliefs-That-Help-Reduce-The-Tax-Bills/#title1> [10 พฤษภาคม 2561]

บทที่ 5

วิเคราะห์กลไกทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการ ชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มีการพัฒนารูปแบบและกระบวนการชำระเงินด้วยวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงิน ทำให้เป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ มีความรู้ความเชี่ยวชาญและเน้นใช้เทคโนโลยีเพื่อคิดค้นและต่อยอดผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินนำเสนอด้วยวิธีแก้ไขปัญหา (Solution) หรือรูปแบบบริการใหม่ๆ ที่เน้นช่องทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลักโดยไม่จำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่จัดการกับข้อมูลการชำระเงิน เป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันกับสถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการขนาดใหญ่ได้ และถือว่าเป็นคุณลักษณะเด่นของผู้ประกอบการกลุ่มดังกล่าว รวมทั้งด้วยปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่เข้าสู่ยุคดิจิทัล จึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวัตกรรมการเงินให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

5.1 การกำกับดูแลภายใต้กฎหมายว่าด้วยการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

กฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้มีหน้าที่กำกับดูแลเป็นหลัก มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลผู้ประกอบการทุกรายที่เป็นผู้ให้บริการการชำระเงินตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ที่ให้บริการด้านการชำระเงินด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีปัจจัยที่แตกต่างจากสถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ยังคงต้องปฏิบัติตามกฎหมายเช่นเดียวกัน ทั้งการจัดตั้งเป็นนิติบุคคล การขอใบอนุญาตหรือการขึ้นทะเบียน และความพร้อมในด้านคุณสมบัติและเงื่อนไข ฐานะทางการเงิน ธรรมเนียมในการบริหารงาน โครงสร้างและระบบงานที่กำหนด การดูแลระบบสารสนเทศ และการคุ้มครองผู้บริโภคให้ครบถ้วนทั้งก่อนและหลังจากรับอนุญาตให้ดำเนินกิจการแล้ว จึงเป็นปัญหาในการเริ่มต้นกิจการและการพัฒนาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเงิน อีกทั้ง ผู้ประกอบการอาจเกิดความผิดพลาดจากการบริหารงานที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย

จากแนวคิดของประเทศสิงคโปร์ที่มีเป้าหมายผลักดันประเทศให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินโดยการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม แต่ยังคงกังวลว่ากฎหมายที่ตามกฎหมายจะไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ยังไม่ชัดเจนของนวัตกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ ที่เกิดขึ้นจากนวัตกรรมทางการเงิน หรือ FinTech ซึ่งผู้ประกอบการรายใหม่อาจเกิดความผิดพลาดโดยไม่ระมัดระวัง และจะส่งผลให้

ผู้ประกอบการไม่เลือกที่จะคิดค้นหรือพัฒนาหรือนำเสนอนวัตกรรมใหม่ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ไม่น่าพึงปรารถนา⁵⁰ สุดท้ายผู้ประกอบการ ร้านค้า ผู้บริโภค รวมถึงภาครัฐอาจเสียโอกาสที่จะได้ประโยชน์จากนวัตกรรมทางการเงินใหม่ที่เกิดขึ้น รวมทั้งเป็นการจำกัดการพัฒนาทางเทคโนโลยีและศักยภาพของผู้ประกอบการรายใหม่

แม้ว่าปัจจุบันการกำกับดูแลด้วยกฎเกณฑ์ตามกฎหมายยังมีความสำคัญอย่างยิ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อลดผลกระทบโดยภาพรวมที่อาจเกิดขึ้นจากผู้ประกอบการรายใหม่ หรือจากกระบวนการรูปแบบใหม่ที่ไม่ดีมีประสิทธิภาพ และไม่ให้เป็นช่องทางของผู้ประกอบการที่ต้องการเลี่ยงกฎหมายเพื่อดำเนินธุรกิจ หรือมีวัตถุประสงค์อื่นแอบแฝง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความสมดุล การสนับสนุนการพัฒนาทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงิน ภาครัฐจึงต้องใช้กลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนเพื่อให้ผู้ประกอบการรายใหม่สามารถเริ่มต้นและขยายธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 กลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup

การที่ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ หรือมีวิธีการแก้ไขปัญหาของตลาดรูปแบบเดิม และเน้นการใช้กระบวนการเหล่านั้นเป็นเครื่องมือในการเป็นผู้ให้บริการทางการเงินรายใหม่ ถือเป็นบทบาทสำคัญในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงิน และจากแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีการตระหนักถึงความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ โดยมีกำหนดเป้าหมายภาพรวมไว้ ได้แก่⁵¹ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลให้เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการผลิตและบริการ การเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่ม โดยส่งเสริมให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมในยุคดิจิทัล เป็นต้น

แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบันและอนาคต แต่การขับเคลื่อนตามแผนพัฒนาดังกล่าวยังต้องใช้เวลาเพื่อให้เกิดระบบนิเวศที่เอื้ออำนวยต่อผู้ประกอบการรายใหม่ การสร้างกลไกทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงจำเป็นเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อปัจจัยเบื้องต้นที่จะส่งเสริมผู้ประกอบการทั้งระยะเริ่มต้น ระยะเติบโต และระยะที่พร้อมจะขยายธุรกิจให้บริการในวงกว้างทั้งในและต่างประเทศ

⁵⁰ Monetary Authority of Singapore, FACTSHEET [online], Available from <http://www.mas.gov.sg/~media/MAS%20FSTI%20POC%20Scheme/FSTI%20%20Proof%20of%20Concept%20%20Factsheet.pdf> [12 มิถุนายน 2561]

⁵¹ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม [ออนไลน์], พฤษภาคม พ.ศ.2559. แหล่งที่มา https://www.ega.or.th/upload/download/file_9fa5ae40143e13a659403388d226efd8.pdf

5.2.1 ด้านการเข้าสู่ธุรกิจ

จากกฎเกณฑ์ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่กำกับดูแลผู้ประกอบการทุกรายเช่นเดียวกัน จึงไม่เป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรายใหม่ที่น่าเสถียรนวัตกรรมในรูปแบบที่แตกต่าง สามารถเริ่มต้นได้โดยง่าย ในหลายประเทศจึงจัดให้มีช่องทางสำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ที่ต้องการเข้าสู่ธุรกิจ ได้เข้าร่วมทดสอบเป็นผู้ให้บริการที่เน้นใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่เป็นหลัก หรือ Regulatory Sandbox ซึ่งจะเป็นการดำเนินธุรกิจจริงในขอบเขตที่จำกัดทั้งกลุ่มลูกค้าและความเสี่ยงด้านต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง และริเริ่มให้ผู้ประกอบการสามารถแก้ไขปัญหาและกำหนดมาตรการภายในองค์กรให้พร้อมก่อน โดยตลอดระยะเวลาดำเนินการจะได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและสามารถยืดหยุ่นกฎเกณฑ์บางประการได้ จึงเป็นข้อเสนอที่ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการรายใหม่

5.2.2 ด้านเงินทุน

ตลอดระยะเติบโตทางธุรกิจของผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ทั้งการคิดค้นสร้างสรรค์ การพัฒนา และเมื่อมีความพร้อมที่จะเป็นผู้ให้บริการทั้งในและต่างประเทศ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุน เพื่อให้กิจการสามารถเสริมศักยภาพไปพร้อมกับการพัฒนานวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยช่องว่างด้านเงินทุนเหล่านี้อาจทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถบรรลุผลอย่างที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่เริ่มต้น หากในด้านความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการรายใหม่ที่จะได้รับแหล่งเงินกู้ยืมอาจมีไม่มากนัก ภาครัฐจึงต้องกำหนดกลไกที่จะผลักดันให้มีการสนับสนุนเงินทุนแก่ผู้ประกอบการ โดยกำหนดเงื่อนไขวิธีการใช้เงินทุนเหล่านั้น ตลอดจนการประเมินผลและการให้คำแนะนำหรือช่วยตัดสินใจในเหตุการณ์ที่สำคัญ เพื่อกระตุ้นการลงทุนของภาคเอกชนที่มีศักยภาพ ซึ่งประเทศจะได้รับประโยชน์จากการใช้นวัตกรรมรูปแบบใหม่ อีกทั้ง เป็นการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในยุคดิจิทัล

5.2.3 ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ

ด้วยโอกาสของผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ที่อาจไม่จำกัดเพียงผู้ประกอบการที่มาจากภาคการเงินการธนาคาร แต่หากเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสามารถคิดค้นหรือต่อยอดผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินได้ ก็สามารถเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ ซึ่งในสถานการณ์เช่นนี้ การสนับสนุนในการเสริมสร้างความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหารงานกิจการจึงสำคัญต่อผู้ประกอบการรายใหม่ และเพื่อการดำเนินกิจการได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยการให้คำปรึกษาและการเข้าถึงแหล่งข้อมูลจะทำให้เป็นการสร้างทีมผู้บริหารตามระยะเติบโตทางธุรกิจได้อย่างเหมาะสมรวมทั้งเพื่อสร้างธุรกิจที่มีความมั่นคงมีเสถียรภาพในการดำเนินกิจการ

5.2.4 ด้านการพัฒนาแรงงาน

แรงงานและบุคลากรที่มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินเป็นปัจจัยส่งเสริมในการขยายตัวของผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup โดยธุรกิจจะเติบโตได้อย่างรวดเร็วจำเป็นต้องขับเคลื่อนด้วยแรงงานที่มีทักษะสูง ซึ่งการสนับสนุนต้องควบคู่กันระหว่างการเพิ่มจำนวนแรงงานเพื่อรองรับการขยายตัวทางธุรกิจ และการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแรงงานเพื่อนำไปสู่การจ้างงานที่สร้างประสิทธิผลของงานให้แก่ผู้ประกอบการ สำหรับในประเทศสิงคโปร์ องค์ประกอบด้านแรงงานได้ช่วยยกระดับให้ประเทศสามารถเป็นศูนย์กลางทางการเงิน และยังคงใจผู้ประกอบการที่มีความสามารถในต่างประเทศ การสนับสนุนดังกล่าวนี้ ภาครัฐจะต้องกำหนดเงื่อนไขของมาตรการและติดตามผลในระยะยาวตั้งแต่การเสริมสร้างทักษะให้กับประชาชนทุกระดับในประเทศ ตลอดจนการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้กับแรงงานมากยิ่งขึ้น

5.2.5 ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี

มาตรการสนับสนุนทางภาษี โดยการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วงเริ่มต้นของผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นกับกิจการ ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน และช่วยกระตุ้นให้ผู้ประกอบการรายใหม่ที่มีศักยภาพมุ่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนธุรกิจตามระยะเวลาที่เหมาะสม ภายหลังจากพ้นกำหนดเวลา กิจการเหล่านั้นจะช่วยผลักดันระบบเศรษฐกิจและสังคมในประเทศให้เกิดความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

5.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้กลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการรายใหม่

ผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ซึ่งเน้นใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาสนับสนุนการให้บริการทางการเงินโดยเฉพาะกระบวนการชำระเงิน จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศโดยผลักดันให้ภาคการเงินและอุตสาหกรรมอื่นพัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อลดต้นทุนการบริหารงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนสามารถพัฒนาไปสู่การแข่งขันเชิงธุรกิจรูปแบบใหม่ได้ในระยะยาว⁵² โดยการสร้างกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการกลุ่มดังกล่าว จะเกิดประโยชน์ในภาคธุรกิจและเศรษฐกิจโดยภาพรวม ดังนี้

1. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ และผลักดันธุรกิจให้เข้าสู่ธุรกิจการค้าในยุคดิจิทัล และส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่จะพัฒนาและคิดค้นสินค้าหรือบริการใหม่

⁵² กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, หน้า 40 – 42

2. พัฒนาอุตสาหกรรมภาคการเงินและเทคโนโลยีดิจิทัลของประเทศให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันเชิงนวัตกรรมได้ในอนาคต

3. พัฒนาทักษะความสามารถในตลาดแรงงานที่จะเติบโตสูงสุดในกิจการช่วงเกิดใหม่ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นการเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญของทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ

5.4 ผลสรุปจากการศึกษา

เมื่อพิจารณาจากภาพรวมในการสนับสนุนผู้ประกอบการรายใหม่ จะเห็นได้ว่า ภาครัฐควรมีการกำหนดกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ตอบสนองความต้องการให้ครอบคลุมทุกด้าน เนื่องจากในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ยังมีกฎเกณฑ์ที่กำกับดูแลผู้ประกอบการทุกรายเช่นเดียวกันแม้ทางปฏิบัติจะมีปัจจัยที่แตกต่างกันก็ตาม จึงเป็นปัญหาในการเริ่มต้นและพัฒนาธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินให้เกิดประสิทธิภาพในบริการด้านการชำระเงินที่จะผลักดันเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์กลไกทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

กลไกทางกฎหมาย ในการสนับสนุน	ผู้ประกอบการ FinTech Startup ในธุรกิจบริการการ ชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์		วัตถุประสงค์ในการสนับสนุน
	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	
ด้านการเข้าสู่ธุรกิจ	√	√	เพื่อเป็นสนามทดสอบการให้บริการที่เน้นใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่เป็นหลัก โดยผู้ประกอบการจะได้ดำเนินธุรกิจจริงในขอบเขตที่จำกัดทั้งกลุ่มลูกค้าและความเสี่ยงด้านต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง และริเริ่มแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงมาตรการภายในองค์กรให้พร้อมก่อน โดยจะได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ยืดหยุ่นได้

ด้านเงินทุน	×	√	เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเสริมศักยภาพของกิจการ พร้อมกับการพัฒนานวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยลดช่องว่างด้านเงินทุน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ทำให้ไม่สามารถบรรลุผลตั้งแต่ต้น โดยการสนับสนุนเงินทุนแก่ผู้ประกอบการต้องกำหนดเงื่อนไข และวิธีการใช้เงินทุนเหล่านั้น ตลอดจนการประเมินผลและให้คำแนะนำหรือช่วยตัดสินใจในเหตุการณ์สำคัญ เพื่อกระตุ้นการลงทุน เป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในยุคดิจิทัล
ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ	×	√	เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารงานสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ และเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยการให้คำปรึกษาและการเข้าถึงแหล่งข้อมูลจะทำให้เป็นการสร้างทีมผู้บริหารตามระยะเติบโตทางธุรกิจได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ธุรกิจมีความมั่นคงมีเสถียรภาพในการดำเนินกิจการ
ด้านการพัฒนาแรงงาน	×	√	เพื่อส่งเสริมการขยายตัวของผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้กับแรงงาน ทำให้กิจการขับเคลื่อนด้วยแรงงานที่มีทักษะสูง โดยต้องมีการสนับสนุนให้เกิดการเพิ่มจำนวนแรงงาน และการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแรงงาน ซึ่งองค์ประกอบด้านแรงงานจะช่วยจูงใจผู้ประกอบการที่มีความสามารถในต่างประเทศให้เข้ามาลงทุน
ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี	√	√	การสนับสนุนทางภาษี โดยการยกเว้นภาษีในช่วงเริ่มต้นสำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในช่วงเริ่มต้น ส่งเสริมการลงทุน และช่วยกระตุ้นให้ผู้ประกอบการมุ่งเน้นพัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนธุรกิจ

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

ธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Payment) รูปแบบ FinTech เป็นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาสนับสนุนการให้บริการด้านการชำระเงิน ด้วยปัจจัยส่งเสริมทั้งเศรษฐกิจและสังคมในยุคดิจิทัล จึงเป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสามารถสร้างสรรค์คิดค้นบริการรูปแบบใหม่ หรือต่อยอดผลิตภัณฑ์หรือบริการในการแก้ไขปัญหา (Solution) ในกระบวนการชำระเงินรูปแบบเดิม แต่กฎเกณฑ์ภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ และผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ทั้งก่อนและระหว่างดำเนินธุรกิจเช่นเดียวกัน จึงเป็นปัญหาในการเริ่มต้นกิจการและการพัฒนาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเงิน อีกทั้ง อาจเกิดความผิดพลาดจากการปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมายของผู้ประกอบการรายใหม่ จนอาจทำให้ไม่เกิดการพัฒนาหรือใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินในภาคธุรกิจ

ดังนั้น ภาครัฐจึงต้องกำหนดกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ให้ครอบคลุมปัจจัยความต้องการต่างๆ ที่จะส่งเสริมการเริ่มต้นและพัฒนาผู้ประกอบการ เช่น ด้านการเข้าสู่ธุรกิจ ด้านเงินทุน ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการและแรงงาน รวมถึงด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี เพื่อช่วยลดภาระในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินกิจการ และผลักดันขีดความสามารถให้กับผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาและบทสรุปข้างต้น แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยต้องมีการกำหนดกลไกทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ครอบคลุม ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ให้ออกประกาศกำหนดกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยออกเป็นมาตรการระยะสั้น ในด้านเงินทุน และด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ กำหนดขอบเขต วิธีการ และเงื่อนไขของโครงการ เป็นต้น เพื่อให้ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการรายใหม่

2. ให้ออกประกาศกำหนดกลไกทางกฎหมายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ FinTech ประเภท Startup ในธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยออกเป็นมาตรการระยะยาว ในด้านการพัฒนาจำนวนและทักษะของแรงงาน เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของบุคลากรในตลาดแรงงาน โดยมีการติดตามและประเมินผลของบุคลากรที่เข้ารับการพัฒนาดังกล่าว เพื่อรองรับการขยายตัวทางธุรกิจของผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ

บรรณานุกรม

หนังสือ

ณฤทธิ์ วรพงษ์ดี. SET Your Startup Business Guide รู้จักธุรกิจสตาร์ทอัพ. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560.

วารสาร

ธนาคารแห่งประเทศไทย, “FinTech พลังเล็กๆ ที่เปลี่ยนโฉมอุตสาหกรรมทางการเงิน,” BOT พระสยาม Magazine (มีนาคม – มิถุนายน 2559) : หน้า 20

ธนาคารแห่งประเทศไทย, “พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน ยกกระตือรือร้นการกำกับดูแลตามมาตรฐานสากล,” BOT แห่งสยาม Magazine (มิถุนายน 2560) : หน้า 51

เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่

ธนาคารแห่งประเทศไทย, “ภาพรวมการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์,” ในการประชุมชี้แจงพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ พ.ศ.2559, 11 พฤษภาคม 2559

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ธนาคารแห่งประเทศไทย, ธุรกรรมภาพรวมระบบการชำระเงิน [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/PaymentSystems/Pages/StatPaymentTransactions.aspx> [19 กุมภาพันธ์ 2561]

ธนาคารแห่งประเทศไทย, บริการระบบชำระเงิน [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/PSServices/Pages/default.aspx> [3 เมษายน 2561]

ไทยพับลิก้า, วิจัยกรุงศรีวิเคราะห์ “ผู้เล่นใหม่” ระบบการชำระเงินแห่งอนาคต [ออนไลน์], 16 กุมภาพันธ์ 2561. แหล่งที่มา <https://thaipublica.org/2018/02/krungsri-research-16-2-2561/>

ธนาคารออมสิน, FinTech กับบทบาทสถาบันการเงินในยุค Digital [ออนไลน์], แหล่งที่มา http://library.baac.or.th/main/books_detail.php?id=0021779&types=summary&taps=4 [21 เมษายน 2561]

- จิรัฐ เจนพิงพร. ธนาคารแห่งประเทศไทย, ก้าวจาก SME สตาร์ทอัพ 3.0 สู่ เทคโนโลยี 4.0 [ออนไลน์], 23 พฤษภาคม 2560. แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_23May2017.pdf
- จันทพร ศรีโพน. Law for ASEAN สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ประเทศไทยจะกลายเป็น ศูนย์กลาง FinTech ในอาเซียนได้อย่างไร [ออนไลน์], 7 สิงหาคม 2560. แหล่งที่มา <https://lawforasean.com/blog/2017/08/how-thailand-will-be-the-hub-of-fintech-in-asean?lang=th>
- จิรัฐ เจนพิงพร. ธนาคารแห่งประเทศไทย, ปัจจุบันและอนาคตของสตาร์ทอัพ: ตอนที่ 1 ระบบนิเวศน์ อยู่บนฐานสำคัญไหน [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/8SMERatup23May2017.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย, การกำกับดูแลตาม พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 [ออนไลน์], แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/PSA_Oversight/Pages/default.aspx [13 เมษายน 2561]
- ศุภกนิษฐ์ วงศ์สินศิริกุล. ธนาคารแห่งประเทศไทย, เราเรียนรู้อะไรจากประสบการณ์การพัฒนาและการกำกับดูแลฟินเทคของต่างประเทศ [ออนไลน์], 12 กันยายน 2560. แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_13Sep2017.pdf
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (DITP) ณ กรุงสิงคโปร์, Singapore FinTech [ออนไลน์], พฤศจิกายน 2559. แหล่งที่มา http://www.ditp.go.th/contents_attach/157324/157324.pdf
- บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม, ผลิตภัณฑ์ค้าประกันสินเชื่อ Start-up Innovation [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.tcg.or.th/uploads/file/Brochure%20Start-up%20Innovation.pdf> [6 มิถุนายน 2561]
- จันทพร ศรีโพน. Law for ASEAN สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, การกำกับดูแลฟินเทคใน สิงคโปร์ [ออนไลน์], 20 กันยายน 2560. แหล่งที่มา <https://lawforasean.com/blog/2017/09/regulation-of-fintech-in-singapore>
- Monetary Authority of Singapore, Organisation Structure [online], Available from <http://www.mas.gov.sg/About-MAS/Overview/Organisation-Chart.aspx> [27 มีนาคม 2561]

Accounting and Corporate Regulatory Authority (ACRA), Setting Up in Singapore [online], Available from <https://www.acra.gov.sg/components/wireframes/howToGuidesChapters.aspx?pageid=1755#1757> [1 พฤษภาคม 2561]

Rikvin, Types of Business Entities in Singapore [online], Available from <https://www.rikvin.com/incorporation/types-of-business-entities-in-singapore> [26 มีนาคม 2561]

Monetary Authority of Singapore, How can I apply for a "FinTech licence"? [online], Available from <http://www.mas.gov.sg/Singapore-Financial-Centre/Smart-Financial-Centre/FAQs/Regulations-and-Guidelines/2016/Regulations-2.aspx> [26 มีนาคม 2561]

Monetary Authority of Singapore, FREQUENTLY ASKED QUESTIONS ON MAS FINTECH REGULATORY SANDBOX [online], 16 November 2016. Available from http://www.mas.gov.sg/~/_media/Smart%20Financial%20Centre/Sandbox/FAQs.pdf

Monetary Authority of Singapore, Financial Sector Technology & Innovation (FSTI) Scheme - Proof-of-concepts, Annex A – Project Proposal Outline [online], Available from <http://www.mas.gov.sg/Singapore-Financial-Centre/Smart-Financial-Centre/FSTI-Proof-Of-Concept-Scheme.aspx> [30 มีนาคม 2561]

SPRING SINGAPORE, Startup SG Founder [online], 15 November 2017. Available from <http://www.startupsg.net/startupsg-founder/>

SPRING SINGAPORE, Startup SG Equity [online], 28 March 2018. Available from <http://www.startupsg.net/wp-content/uploads/2017/05/FAQ-on-Startup-SG-Equity.pdf>

SPRING SINGAPORE, Startup SG Tech [online], 28 March 2018. Available from http://www.startupsg.net/wp-content/uploads/2017/05/Startup-SG-Tech-FAQ_Enterprise-Singapore_28-March-2018.pdf

SPRING SINGAPORE. Startup SG Accelerator [online], Available from <http://www.startupsg.net/startupsg-accelerator/> [10 พฤษภาคม 2561]

SPRING SINGAPORE. Startup SG Talent [online], Available from <http://www.startupsg.net/startupsg-talent/> [10 พฤษภาคม 2561]

Monetary Authority of Singapore, ENHANCEMENTS TO THE IBF-STIS AND FTS [online],
29 September 2016. Available from
[https://www.ibf.org.sg/programmes/Documents/Circular%20for%20FTS%20IBF-STIS%20Revisions%20\(002\).pdf](https://www.ibf.org.sg/programmes/Documents/Circular%20for%20FTS%20IBF-STIS%20Revisions%20(002).pdf)

Monetary Authority of Singapore, Skilled Workforce [online], Available from
<http://www.mas.gov.sg/Singapore-Financial-Centre/Value-Propositions/Skilled-Workforce.aspx> [10 พฤศจิกายน 2561]

Inland Revenue Authority of Singapore, Tax Exemption Scheme for New Start-Up Companies [online], Available from
<https://www.iras.gov.sg/irashome/Businesses/Companies/Learning-the-basics-of-Corporate-Income-Tax/Common-Tax-Reliefs-That-Help-Reduce-The-Tax-Bills/#title1> [10 พฤษภาคม 2561]

Monetary Authority of Singapore, FACTSHEET [online], Available from
<http://www.mas.gov.sg/~media/MAS%20FSTI%20POC%20Scheme/FSTI%20%20Proof%20of%20Concept%20%20Factsheet.pdf> [12 มิถุนายน 2561]

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม [ออนไลน์], พฤษภาคม พ.ศ.2559. แหล่งที่มา
https://www.ega.or.th/upload/download/file_9fa5ae40143e13a659403388d226efd8.pdf

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ
ระบบการชำระเงิน
พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การกำกับดูแลระบบการชำระเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล อันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้ สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ระบบการชำระเงิน” หมายความว่า ระบบหรือกระบวนการจัดการอื่นใดเพื่อการโอนเงิน การหักบัญชี หรือการชำระดุล

“การหักบัญชี” หมายความว่า การรับส่ง ตรวจสอบ และยืนยันข้อมูลตามคำสั่งการชำระเงิน สำหรับนำไปคำนวณหายอดเงินแสดงความเป็นเจ้าหนี้ หรือลูกหนี้ เพื่อใช้ข้อมูลดังกล่าวไปทำการชำระดุล ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้

“การชำระดุล” หมายความว่า การชำระเงินที่มีการตกลงกันไว้ล่วงหน้าเพื่อปรับฐานะ ความเป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ ด้วยการปรับบัญชีเงินฝากโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการหักบัญชีเพื่อให้หนี้ทั้งหมด หรือบางส่วนระงับไป

“ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ” หมายความว่า ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ต่อความมั่นคงหรือเสถียรภาพของระบบการชำระเงิน ระบบสถาบันการเงิน หรือระบบการเงิน ของประเทศ

“ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ” หมายความว่า ระบบการชำระเงินที่จะต้องได้รับ อนุญาตจากรัฐมนตรีหรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. แล้วแต่กรณี

“บริการการชำระเงิน” หมายความว่า การให้บริการสื่อการชำระเงิน หรือช่องทางการชำระเงินใด ๆ ไม่ว่าจะมียูปร่างหรือไม่มียูปร่าง เพื่อชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการ หรือใช้เพื่อการโอนเงินหรือการทำ ธุรกิจทางการเงินอื่น ๆ

“บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ” หมายความว่า บริการการชำระเงินที่จะต้องได้รับอนุญาต จากรัฐมนตรีหรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. แล้วแต่กรณี

“บัตรอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามประมวลกฎหมายอาญา

“เงินอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ประกอบการออกให้แก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยมีการชำระเงินให้แก่ผู้ประกอบการไว้ล่วงหน้าเพื่อนำไปใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดแทนการชำระด้วยเงินสด และได้มีการบันทึกมูลค่าหรือจำนวนเงินที่ชำระ ไว้ล่วงหน้า

“เงินรับล่วงหน้า” หมายความว่า เงินที่ผู้ประกอบการบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ได้รับไว้ล่วงหน้าจากผู้ให้บริการ ซึ่งประกอบด้วย ยอดคงค้างที่ผู้ใช้บริการได้ให้เงินไว้ล่วงหน้า แก่ผู้ประกอบการ และเงินที่ผู้ประกอบการโอนเงินที่ได้รับมาล่วงหน้าจากผู้ให้บริการ

“สมาชิก” หมายความว่า ผู้ใช้บริการที่ยินยอมผูกพันตามหลักเกณฑ์ในการใช้บริการระบบ การชำระเงินที่มีความสำคัญ

“ผู้ประกอบการธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัตินี้

“ธปท.” หมายความว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ

มาตรา ๕ ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นระบบการชำระเงินที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานหลักของประเทศ ซึ่งหากเกิดปัญหาหรือการหยุดชะงัก อาจส่งผลกระทบต่อสมาชิกในระบบอย่างต่อเนื่องเป็นวงกว้าง และ

(๒) เป็นระบบการชำระเงินที่รองรับการโอนเงินมูลค่าสูง หรือที่ใช้สำหรับการหักบัญชีหรือการชำระดุลระหว่างสมาชิก

มาตรา ๖ ให้ระบบการชำระเงินที่ ธปท. จัดตั้งและดำเนินการ หรือระบบการชำระเงินอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของ ธปท. เป็นระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ

มาตรา ๗ ให้ ธปท. มีหน้าที่กำกับดูแลระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญเพื่อให้ระบบมีความมั่นคง ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ โดยให้มีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กระบวนการในการปฏิบัติงานของระบบ รวมถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับผลสมบูรณ์ของการโอนเงิน

(๒) หลักเกณฑ์ในการรับสมาชิก

(๓) สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ให้บริการระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญและสมาชิก

(๔) มาตรการบริหารและจัดการความเสี่ยงของระบบ

(๕) มาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบ

(๖) การจัดการกรณีฉุกเฉิน

(๗) เรื่องอื่นใดตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด

มาตรา ๘ เมื่อสมาชิกรายใดยื่นคำร้องหรืออุทธรณ์ขอต่อศาลให้ฟื้นฟูกิจการและศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ ถูกฟ้องล้มละลาย หรือถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ให้สมาชิกรายนั้นแจ้งให้ ธปท. และผู้ให้บริการของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญทราบโดยทันทีตามวิธีการที่ ธปท. ประกาศกำหนด

มาตรา ๙ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการหรือมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของสมาชิก ให้การโอนเงิน การชำระดุล หรือการหักบัญชีของสมาชิกผ่านระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญที่ได้ดำเนินการก่อนเวลาที่ศาลมีคำสั่งสามารถดำเนินการได้ต่อไปจนเสร็จสิ้นตามหลักเกณฑ์ของระบบ แต่ไม่เกินสิ้นวันของวันที่ศาลมีคำสั่งนั้น และมีผลสมบูรณ์ไม่สามารถเพิกถอน กลับรายการ แก้ไข หยุด หรือระงับได้

มาตรา ๑๐ ให้เงิน หลักทรัพย์ หรือตราสารอื่นใดที่สมาชิกได้ดำรงไว้เพื่อเป็นหลักประกัน การใช้สภาพคล่อง การชำระดุล หรือเพื่อการอื่นใดในระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญได้รับความคุ้มครอง โดยไม่ถือเป็นทรัพย์สินที่อาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ของสมาชิกในคดีล้มละลาย และเมื่อ ๒๒.๒๒ ได้ดำเนินการบังคับกับหลักประกันแล้วเหลือเป็นจำนวนเท่าใดให้นำส่งกองทรัพย์สินของลูกหนี้

มาตรา ๑๑ การใช้สิทธิเพิกถอนการฉ้อฉล การโอน หรือการกระทำอื่นใดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายว่าด้วยล้มละลายสามารถกระทำได้ แต่การใช้สิทธิเช่นว่านี้ไม่กระทบต่อผลสมบูรณ์ของการดำเนินการผ่านระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญตามมาตรา ๙

หมวด ๒

ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ

มาตรา ๑๒ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ๒๒.๒๒ มีอำนาจประกาศกำหนดให้ระบบการชำระเงินที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องขออนุญาต

(๑) ระบบการชำระเงินที่เป็นศูนย์กลางหรือเครือข่ายระหว่างผู้ใช้บริการของระบบเพื่อรองรับการโอนเงิน การหักบัญชี หรือการชำระดุล เช่น ระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบระบบเครือข่ายบัตร ระบบการชำระดุล หรือ

(๒) ระบบการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ความเชื่อมั่นของสาธารณชน หรือเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบการชำระเงิน

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ๒๒.๒๒ มีอำนาจประกาศกำหนดให้ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับตาม (๑) ที่เป็นระบบการชำระเงินที่เป็นนวัตกรรมซึ่งนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และอยู่ระหว่างการทดสอบการให้บริการ หรือระบบการชำระเงินที่มีผู้ใช้บริการของระบบในวงจำกัดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินหรือประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง เป็นระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จะต้องขึ้นทะเบียนกับ ๒๒.๒๒.

การประกาศตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ๒๒.๒๒ จะกำหนดประเภทหรือลักษณะของการประกอบธุรกิจด้วยก็ได้

มาตรา ๑๓ การประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับจะกระทำได้เฉพาะนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่ ๒๒.๒๒ ประกาศกำหนด โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ๒๒.๒๒. หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ๒๒.๒๒. ทั้งนี้ในการอนุญาตหรือขึ้นทะเบียน รัฐมนตรี หรือ ๒๒.๒๒. จะกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรก็ได้ แล้วแต่กรณี การขออนุญาต การอนุญาต และการขึ้นทะเบียน ตลอดจนการเสียค่าธรรมเนียมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่ ๒๒.๒๒. ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนให้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงิน ภายใต้การกำกับดูแลหรือยอมให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าว

(๑) อยู่ในระหว่างถูกพิทักษ์ทรัพย์ หรือเป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายและยังไม่พ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่มีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายหรือปลดจากล้มละลาย

(๒) เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ลักทรัพย์ วิวาททรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอกหรือรับของโจร ไม่ว่าจะมีการรอกการลงโทษหรือไม่ก็ตาม หรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

(๔) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สันตกเป็นของแผ่นดิน หรือเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือเคยเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้ที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้าย หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

(๕) เป็นกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของนิติบุคคลที่เคยถูกสั่งห้ามประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับหรือธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับหรือถูกเพิกถอนการอนุญาตหรือขึ้นทะเบียน

(๖) เคยเป็นผู้ต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการ หรือผู้บริหารบริษัทมหาชนจำกัดเพราะเหตุมีลักษณะที่แสดงถึงการขาดความเหมาะสมที่จะได้รับความไว้วางใจให้บริหารจัดการกิจการที่มีมหาชนเป็นผู้ถือหุ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินหรือบริการการชำระเงินโดยมิได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียน

(๘) เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามหรือขาดคุณสมบัติอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่ ๒๒๓. ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๕ ผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับใดประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจ ต้องแจ้ง ๒๒๓. ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ๒๒๓. ประกาศกำหนด

ภายหลังได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งจนถึงวันเลิกประกอบธุรกิจ ๒๒๓. มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติตามอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการก็ได้

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ให้ ธปท. เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุญาต ทั้งนี้ ในการอนุญาต รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขให้ต้องปฏิบัติตามก็ได้

หมวด ๓

บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

มาตรา ๑๖ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดให้บริการการชำระเงินดังต่อไปนี้ เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องขออนุญาต

- (๑) การให้บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัตรเอทีเอ็ม
- (๒) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์
- (๓) การให้บริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แทนผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการหรือเจ้าหน้าที่
- (๔) การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
- (๕) การให้บริการการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงิน หรือประโยชน์สาธารณะ

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามวรรคหนึ่งที่เป็นบริการการชำระเงินที่เป็นนวัตกรรมซึ่งนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และอยู่ระหว่างการทดสอบการให้บริการ หรือบริการการชำระเงินที่ให้บริการลูกค้าในวงจำกัดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินหรือประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จะต้องขึ้นทะเบียนกับ ธปท.

การประกาศตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. จะกำหนดประเภทหรือลักษณะของการประกอบธุรกิจด้วยก็ได้

มาตรา ๑๗ การประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับจะกระทำได้เฉพาะนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. ทั้งนี้ ในการอนุญาตหรือขึ้นทะเบียน รัฐมนตรี หรือ ธปท. จะกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรก็ได้ แล้วแต่กรณี

การขออนุญาต การอนุญาต และการขึ้นทะเบียน ตลอดจนการเสียค่าธรรมเนียมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่ ธปท. ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๘ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับกับการแต่งตั้งกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของผู้ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนตามหมวดนี้โดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินซึ่งมีการรับเงินรับล่วงหน้าจากผู้ให้บริการ ต้องจัดทำบัญชีเงินรับล่วงหน้าของผู้ให้บริการแยกแต่ละราย และต้องเก็บรักษาเงินรับล่วงหน้าแยกออก

จากทรัพย์สินของตน โดยไม่อาจนำไปใช้เพื่อการอื่นใดได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. ประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์ตามมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ ให้ถือว่าเงินรับล่วงหน้ายังคงเป็นทรัพย์สินของผู้ใช้บริการ แต่หากมีดอกผลเกิดขึ้นให้ดอกผลนั้นตกเป็นทรัพย์สินของผู้ประกอบธุรกิจ

มาตรา ๒๐ เมื่อผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินตามมาตรา ๑๙ ถูกสั่งระงับการดำเนินกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น มีการร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ ถูกฟ้องล้มละลาย หรือถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ให้เงินรับล่วงหน้าที่อยู่ในการครอบครองของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวได้รับการคุ้มครองโดยไม่ถือเป็นทรัพย์สินที่อยู่ภายใต้การห้ามจำหน่าย จ่าย หรือโอน ตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายที่ให้ระงับการดำเนินกิจการบางส่วนหรือทั้งหมด หรือตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๑ เมื่อผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินตามมาตรา ๑๙ ตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ให้เงินรับล่วงหน้าที่อยู่ในการครอบครองของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวได้รับการคุ้มครองโดยไม่ถือเป็นทรัพย์สินที่อยู่ภายใต้การยึดหรืออายัดในคดีแพ่ง หรือเป็นทรัพย์สินที่อาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และ ธปท. เป็นผู้มีอำนาจดำเนินการจัดการเงินรับล่วงหน้า โดยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. ประกาศกำหนด ดังต่อไปนี้

- (๑) รวบรวมเงินรับล่วงหน้าและจัดสรรเงินดังกล่าวคืนให้แก่ผู้ใช้บริการ
- (๒) โอนบัญชีและเงินรับล่วงหน้าไปให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินรายอื่น
- (๓) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้การจัดการเงินรับล่วงหน้าเสร็จสิ้นไป

ในการดำเนินการตามวรรคสอง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และ ธปท. จะมอบอำนาจให้บุคคลใดดำเนินการแทนก็ได้

ในการจัดการเงินรับล่วงหน้าตามวรรคสอง ให้ผู้ใช้บริการซึ่งไม่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวในลักษณะตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด มีสิทธิได้รับจัดสรรเงินคืนก่อน

เมื่อได้มีการจัดสรรเงินรับล่วงหน้าตามมาตรานี้แล้ว หากผู้ใช้บริการได้รับเงินคืนไม่ครบจำนวน ให้ผู้ใช้บริการดังกล่าวมีสิทธิขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ในคดีล้มละลายของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ต้องยื่นขอรับชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

มาตรา ๒๒ เมื่อผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินตามมาตรา ๑๙ ซึ่งถูกสั่งระงับการดำเนินกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น มีการร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ ถูกฟ้องล้มละลาย หรือถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ให้ผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวแจ้งให้ ธปท. ทราบทันที ตามวิธีการที่ ธปท. ประกาศกำหนด

มาตรา ๒๓ ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. จะเลิกประกอบธุรกิจ ต้องแจ้ง ธปท. ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ธปท. ประกาศกำหนด

ภายหลังได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งจนถึงเลิกประกอบธุรกิจ ๒๒. มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการก็ได้

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ให้ ๒๒. เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุญาต ทั้งนี้ ในการอนุญาต รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขให้ต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

หมวด ๔

การกำกับดูแล การตรวจสอบ และการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงาน

มาตรา ๒๔ ให้ ๒๒. มีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การให้บริการระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การดูแลฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน
- (๒) มาตรฐานในการประกอบธุรกิจ
- (๓) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
- (๔) การบริหารจัดการความเสี่ยง
- (๕) การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการ
- (๖) การใช้บริการจากบุคคลภายนอก
- (๗) การเก็บรักษาและการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ
- (๘) การตรวจสอบและรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบ
- (๙) การคุ้มครองผู้ใช้บริการ
- (๑๐) การจัดทำบัญชี การส่งงบแสดงฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานต่อ ๒๒.
- (๑๑) การเก็บรักษาเงินสำหรับบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ
- (๑๒) เรื่องอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการดูแล ความมั่นคง ความปลอดภัยของระบบการชำระเงิน การคุ้มครองผู้ใช้บริการ หรือการส่งเสริมการใช้บริการและการพัฒนาระบบการชำระเงิน

มาตรา ๒๕ ให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดเก็บข้อมูล บัญชี เอกสาร ดวงตรา หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ ๒๒. ประกาศกำหนด

มาตรา ๒๖ ๒๒. อาจกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจส่งงบการเงิน รายงาน หรือข้อมูลไม่ว่าในรูปสื่อใด ๆ หรือแสดงเอกสารใดตามระยะเวลาหรือเป็นครั้งคราว รวมทั้งให้ชี้แจงเพื่ออธิบายหรือขยายความรายงานหรือข้อมูล หรือเอกสารนั้นด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ ๒๒. ประกาศกำหนด

๒๒. อาจมีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดให้กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือลูกจ้างของผู้ประกอบธุรกิจ มาให้ออัยการ แสดงข้อมูล บัญชี เอกสารและหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

งบการเงิน รายงาน ข้อมูล บัญชี เอกสาร หรือคำชี้แจงที่ส่งหรือแสดงตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ผู้ประกอบธุรกิจต้องทำให้ครบถ้วนและตรงต่อความเป็นจริง ในกรณีที่ ธปท. เห็นว่างบการเงิน รายงาน ข้อมูล บัญชี เอกสาร หรือคำชี้แจงที่ผู้ประกอบธุรกิจส่งหรือแสดงตามวรรคหนึ่งมีข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือมีข้อความคลุมเครือไม่ชัดเจน หรือในกรณีที่ ธปท. เห็นว่าจำเป็นหรือสมควรให้ ธปท. มีอำนาจแต่งตั้งผู้สอบบัญชีหรือผู้ชำนาญการเฉพาะด้านเพื่อดำเนินการตรวจสอบและรายงานผลให้ ธปท. ทราบ โดยให้ผู้ประกอบธุรกิจนั้นเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่าย

มาตรา ๒๗ ให้ ธปท. มีอำนาจแต่งตั้งพนักงาน ธปท. เป็นผู้ตรวจการ เพื่อตรวจสอบกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินของผู้ประกอบธุรกิจเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะก็ได้

ให้ผู้ตรวจการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน ลูกจ้างของผู้ประกอบธุรกิจ และผู้รวบรวมหรือประมวลข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ ด้วยระบบคอมพิวเตอร์หรือด้วยอุปกรณ์อื่นใด มาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินของผู้ประกอบธุรกิจ ส่งสำเนาหรือแสดงข้อมูล บัญชี เอกสาร ดวงตรา หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) เข้าไปในสถานที่ที่ประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจหรือในสถานที่ที่ประกอบธุรกิจของผู้รวบรวมหรือประมวลข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ ด้วยระบบคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อื่นใด เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้ประกอบธุรกิจให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น และเมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

(๓) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการประกอบธุรกิจอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือมีหลักฐานหรือเอกสารที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าวในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น และเมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

(๔) ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี ทั้งนี้ การออกคำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวต้องระบุเหตุผล ความจำเป็น และสิทธิของผู้ถูกยึดหรืออายัดนั้น

การใช้อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการตาม (๒) (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ธปท. ประกาศกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการ ให้ผู้ตรวจการมีอำนาจมอบหมายให้บุคคลใดเป็นผู้ช่วยผู้ตรวจการเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือตนในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการได้

ให้ผู้ตรวจการรายงานการตรวจสอบต่อ ธปท. ตามแบบที่ ธปท. ประกาศกำหนด

มาตรา ๒๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการและผู้ช่วยผู้ตรวจการ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง
อำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๗ ผู้ตรวจการต้องแสดงบัตรประจำตัวที่
รพท. เป็นผู้ออกแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวผู้ตรวจการให้เป็นไปตามแบบที่ รพท. ประกาศกำหนด

มาตรา ๓๐ ให้ผู้ตรวจการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๑ เมื่อปรากฏว่าผู้ประกอบการธุรกิจไม่ประกอบธุรกิจหรือหยุดประกอบธุรกิจ
ตามหลักเกณฑ์ที่ รพท. ประกาศกำหนด ให้รัฐมนตรีมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตหรือ รพท. มีอำนาจ
เพิกถอนการขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบการธุรกิจนั้นได้ แล้วแต่กรณี

รพท. มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่หยุดประกอบธุรกิจตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติอย่างหนึ่ง
อย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการด้วยก็ได้

มาตรา ๓๒ เมื่อปรากฏว่าผู้ประกอบการธุรกิจมีฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงานที่อาจ
ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ รพท. ประกาศ
กำหนด รพท. อาจสั่งให้ผู้ประกอบการธุรกิจนั้นแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ หากเป็น
การสั่งให้แก้ไขฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงานสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับอนุญาต ให้ รพท.
รายงานให้รัฐมนตรีทราบด้วย

หากผู้ประกอบการธุรกิจไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง รพท. อาจสั่งให้ผู้ประกอบการธุรกิจระงับ
การดำเนินงานทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเป็นการชั่วคราวภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อดำเนินการแก้ไข
ให้ถูกต้อง ในการนี้ รพท. จะกำหนดหลักเกณฑ์ใด ๆ ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ หากเป็นการสั่งระงับ
การดำเนินงานทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเป็นการชั่วคราวสำหรับธุรกิจที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี
ให้ รพท. รายงานให้รัฐมนตรีทราบด้วย

หากผู้ประกอบการธุรกิจยังคงฝ่าฝืนไม่ดำเนินการตามความในวรรคสอง หรือกระทำความผิดซ้ำอีก
รพท. อาจเสนอให้รัฐมนตรีพิจารณาเพิกถอนการอนุญาต หรือ รพท. มีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียน
แล้วแต่กรณี ในการนี้ รพท. หรือรัฐมนตรีอาจสั่งให้ผู้ประกอบการธุรกิจนั้นต้องปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด
เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการก่อนก็ได้

ในกรณีที่ รพท. พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ประกอบการธุรกิจมีฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงาน
ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ รพท.
ประกาศกำหนดซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือระบบการชำระเงินโดยรวมของประเทศอย่างร้ายแรง
ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ รพท. มีอำนาจสั่งเพิกถอนการอนุญาต หรือ รพท. มีอำนาจสั่งเพิกถอน
การขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบการธุรกิจได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการดูแลเสถียรภาพระบบการชำระเงิน หรือเพื่อการคุ้มครอง
ผู้บริโภค เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการให้บริการระบบการชำระเงิน หรือมีบริการการชำระเงิน

ในประเทศไทยที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ ให้ ธปท. มีอำนาจสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบหรือบริการดังกล่าว ชี้แจง ส่งเอกสาร หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนด

มาตรา ๓๔ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจประกาศห้ามการทำธุรกรรมใด ๆ เกี่ยวกับระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินกับผู้ซึ่งประกอบธุรกิจที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่มีระบบหรือบริการใดที่มีลักษณะใกล้เคียงกับระบบหรือบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ หากระบบหรือบริการดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินหรือระบบการชำระเงินของประเทศ หรืออาจส่งผลกระทบต่อสาธารณสุข ธปท. อาจเสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดให้การให้บริการระบบหรือบริการดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งหมดหรือบางส่วน รวมทั้งให้นำบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับระบบหรือบริการการชำระเงินตามพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับกับระบบหรือบริการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกานี้โดยอนุโลม ทั้งนี้ ธปท. จะกำหนดหลักเกณฑ์การให้บริการดังกล่าวด้วยก็ได้

หมวด ๕

การอุทธรณ์

มาตรา ๓๖ ผู้รับคำสั่งตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๒๓ มาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำสั่ง มีสิทธิอุทธรณ์ต่อบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ ธปท. เป็นผู้ออกคำสั่ง ให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี

(๒) ในกรณีที่รัฐมนตรีเป็นผู้ออกคำสั่ง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑

โทษทางปกครอง

มาตรา ๓๗ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาโทษปรับทางปกครองคณะหนึ่งจำนวนสามคน ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ ผู้แทน ธปท. และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด

เป็นกรรมการ มีอำนาจในการพิจารณาลงโทษปรับทางปกครอง โดยให้ ธปท. แต่งตั้งพนักงาน ธปท. คนหนึ่งเป็นเลขานุการ

ให้ ธปท. เป็นผู้รวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีโทษทางปกครองเสนอต่อ คณะกรรมการพิจารณาโทษปรับทางปกครองเพื่อพิจารณา

การพิจารณาและการมีคำสั่งลงโทษทางปกครอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนด

มาตรา ๓๘ ในการพิจารณาลงโทษปรับทางปกครอง คณะกรรมการพิจารณาโทษปรับ ทางปกครองต้องคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำ ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำนั้น ตลอดจน ความหนักเบาของโทษที่จะใช้กับผู้ถูกลงโทษ

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำ บัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับ และในกรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง หรือมีแต่ไม่สามารถดำเนินการบังคับทางปกครองได้ ให้ ธปท. มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในกรณี ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่ง ให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับได้

มาตรา ๔๐ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรา ๗ ต้องระวาง โทษปรับทางปกครองไม่เกินสามล้านบาท

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงิน ภายใต้การกำกับ หรือผู้ประกอบการบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือคำสั่งที่กำหนดตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๑ หรือ มาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองล้านบาท

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้ขึ้นทะเบียนประกอบธุรกิจระบบการชำระเงิน ภายใต้การกำกับ หรือผู้ประกอบการบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือคำสั่งที่กำหนดตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๑ หรือ มาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งต้องรับโทษปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าว มีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

ส่วนที่ ๒
โทษอาญา

มาตรา ๔๔ ผู้ใดประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับโดยมิได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับโดยมิได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๓ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับโดยมิได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับโดยมิได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๘ ผู้ใดรู้ว่ามีหรือจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของสมาชิกแล้ว โดยทุจริต ยักยอก ชุกซ่อน รับ จำหน่าย หรือจัดการทรัพย์สินของสมาชิกดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองล้านบาทถึงสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้โฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ในราชกิจจานุเบกษาและหนังสือพิมพ์รายวันหรือผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์สาธารณะอื่นใดแล้ว บุคคลทุกคนได้ทราบว่ามีคำสั่งนั้น

มาตรา ๔๙ ผู้ใดรู้ว่ามีหรือจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับแล้ว โดยทุจริต ยักยอก ชุกซ่อน รับ หรือจัดการเงินรับล่วงหน้าจากผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้โฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ในราชกิจจานุเบกษาและหนังสือพิมพ์รายวันหรือผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์สาธารณะอื่นใดแล้ว บุคคลทุกคนได้ทราบว่ามีคำสั่งนั้น

มาตรา ๕๐ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ตรวจการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๑ ผู้ใดให้ถ้อยคำอันเป็นที่จ้ต่อผู้ตรวจการโดยประการที่นำจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๒ ผู้ใดถอน ทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งตราหรือเครื่องหมาย ซึ่งผู้ตรวจการได้ประทับหรือหมายไว้ที่สิ่งใด ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ๆ อันผู้ตรวจการ ได้ยึด อายัด รักษาไว้ หรือสั่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐานหรือเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าจะผู้ตรวจการจะรักษาทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นไว้เอง หรือสั่งให้ผู้นั้นหรือผู้อื่นส่งหรือรักษาไว้ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๔ ผู้ใดล่วงรู้กิจการของผู้ประกอบธุรกิจเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายหรือเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายอันเป็นกิจการที่ตามปกติจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การเปิดเผยตามหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี

(๒) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) การเปิดเผยแก่หน่วยงานในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจนั้น

(๔) การเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจตามข้อตกลงที่มีระหว่างกัน

(๕) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจ

(๖) การเปิดเผยความลับของผู้ใช้บริการซึ่งผู้ใช้บริการให้ความยินยอมแล้ว

(๗) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

มาตรา ๕๕ ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้ประกอบธุรกิจโดยเหตุที่เป็นกรรมการผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของผู้ประกอบธุรกิจ และเปิดเผยความลับนั้นในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการเปิดเผยตามกรณีในมาตรา ๕๔ วรรคสอง

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบใน

การดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและ
ละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่
บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๗ เมื่อรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดระบบการชำระเงินหรือบริการการชำระเงินใด
ให้อยู่ภายใต้การกำกับตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๖ แล้ว ผู้ซึ่งประกอบกิจการอยู่ในวันที่รัฐมนตรี
ประกาศกำหนดและเป็นกิจการระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับหรือบริการการชำระเงินภายใต้
การกำกับตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ถ้าประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้ยื่นคำขออนุญาตหรือ
ขึ้นทะเบียน แล้วแต่กรณี ต่อ ธปท. ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เมื่อได้ยื่น
คำขออนุญาตหรือขึ้นทะเบียนตามประกาศของรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินกิจการต่อไปได้จนกว่ารัฐมนตรีหรือ
ธปท. จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันการกำกับดูแลระบบการชำระเงินของสถาบันการเงินเป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งของธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบกับได้มีการกำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำกับดูแลหรือรับผิดชอบระบบการชำระเงินตามกฎหมายอื่นอีกด้วย เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินอย่างเป็นระบบ มีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วสมควรกำหนดให้การกำกับดูแลระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับเดียวกัน โดยกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินด้วยการอนุญาตหรือขึ้นทะเบียน และบทกำหนดโทษทางปกครองและโทษอาญา จึงมีความจำเป็นต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในบางกรณี นอกจากนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ตามมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องผลทางกฎหมายที่สำคัญของการชำระเงิน ตลอดจนการให้ความคุ้มครองมิให้การชำระเงินมีการยกเลิกเพิกถอนในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือสั่งพิทักษ์ทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย อันจะทำให้ระบบการชำระเงินของประเทศเกิดเสถียรภาพและความมั่นคงและดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้